

SAN MARCOS

Juan Daabáni ã bohé jwíihat

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Weém, Marcos, nin tólihjĩh Dios wũúh Jesucristo, ded pah ã chãjatjidih, áih túini doonádihbút wã naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ã chãjat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji át daacáp tajĩ. Páant ã niúj daacátji pahjeh tih Jesúh túini dooná át jwíhip tajĩ.

² Nin pah Malaquías, Isaíasjĩh ít niúj daacáp tajĩ:

“Á wũúhdih Dios nin pah ã niijná caá: ‘Ma játih meemdĩh naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá.

³ Caán naóh waóhni pínah muú wihcapboó nin pah ã niúj ñaac bohéhipna caá: “Jwĩ Maáh ã jũúwát pínah játih ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodĩh túut nuumní, caandĩh ñi túi páñaá”, ã niijbípna caá, ã wũúhdih Dios ã niijná caá”, ít niúj daacáp tajĩ. (*Mal 3.1; Is 40.3*)

⁴ Juan Daabáni Isaíaswã ĩ niúj daacátji pah muú wihcapboó jumna, nin pah cáacwãdih át niúj naóh bohénap wut jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodĩh ñi túut nuumú. Pánih túut nuumní, ñi daabáát túutú. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá”, át niijíp wut jĩ.

⁵ Nihat Judea baácidih moón, Jerusalén tútchidih moonbút caandĩh joyát túut niijná, ã pebhna ít juibínap wut jĩ. Pánih joinít, Diosdih ĩ yéejatdih ĩ naáwáchah, Juan Jordán mujboó queédih át daabánap wut jĩ.

⁶ Juanĩh yégueh chóa camello wũt jumni nuñáp yoócjĩh nóomnit, ĩ yacni chóa wut jĩ. Áih juyáát tōp momo jiwĩ chóa tōp wut jĩ. Wũúc joowáidih jeémpnit, belo macdihbút

ãpí déebep wut jĩ.* 7 Juan cáacwãdih bohéna, nin pah ãpí niij naáwáp wut jĩ: “Wã túttimah jũóhni wã chah wẽpni caá. Páant ã jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wã niij jenah joiná caá. 8 Weém yeebdíh mahjĩhjih wã daabána caá. Obohjeéhtih, wã daabáat panihni caánboó yeebdíh Túini Espíritu ã wẽpatdih búdí ã wũhbpna caá”, át niijíp wut jĩ.

Juan Jesúsdiñ ã daabáat
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

9 Juan cáacwãdih ã daabánachah, Galilea baác, Nazaret tútchimant Jesús ã pebhna át juibínap wut jĩ. Páant ã juibínachah, Juan caandíhbut Jordán mujboó át daabánap wut jĩ.

10 Pánih daabá péanachah, Jesús mujna ñũhniñi át aab ñúhup wut jĩ. Pánih aab ñúhnitjih, Jesús ã enechah, jeá át jéweah bejep wut jĩ. Páant ã jéweah bejehchah, jop pah jígoñni Túini Espíritu jeámant dei jũóhñit, caandíh át juí jaamáp wut jĩ. 11 Páant ã juí jaamáchah, “Meém wã wũúh, wã oini caá. Meemdíh búdí wã wẽina caá”, Dios jeámant át niijíp wut jĩ.*

Nemépwã ñ maáh Jesúsdiñ ã yéejaihat
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

12 Juan caandíh ã daabáat túttimah, Túini Espíritu Jesúsdiñ muú wihcapboó át numah bejep wut jĩ. 13 Páant ã numah bejehchah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús át jumup wut jĩ. Páant ã jumuchah, nemépwã ñ maáh, Satanás, Jesúsdiñ átiñ yeejép chájat túutup wut yuh jĩ. Pánihna, Jesús muú wihcapboó nuñúpwã bícdih ã jumuchah, ángelwã caandíh ñt túi en dawáp wut jĩ.

* 1:6 2R 1.8 * 1:11 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22

Jesús Galilea baácboó ã bohé jwíihat
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juandih nemat muúboó ĩ nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ã maáh jumát túini doonádih naawádih át bejep wut jĩ: ¹⁵ “**Nihat baácđih moondíh Dios ã maáh jumátđih ã jútat pínah bahnijeh ã judhna caá. Pánihna, túini doonádih joinít, ñi yéej chājatđih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumú**”, cáacwādih apí niij naóh bohénap wut jĩ.*

Queéj júut maonitđih ājeéh Jesús ã bejat tútat
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Páant niij bohé bejna, Galilea ímdih dei jwíbí, púud bejnit, Simón, ã úud Andrésjĩh queéj júut maona, íih ñuodíh ĩ yoh báhanachah, Jesús át enep wut jĩ. Pánih ennit, nin pah queéđđih át niijíp wut jĩ:

¹⁷ —**Weemđih ñi pej jum júúwá.** Páant ñi júúwáchah, yebđih wā bohé bipna caá. Páant wā bohénachah joinít, queejwádih ñi bidat pah, cáacwāboodíh bidnit, wíih doonádih ñi naóh bipna caá, weemđih jepahna, wíihwā ĩ jumát pínah niijná, át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant ã niijíchah joinítjeh, íih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh ĩt bejep wut jĩ.

¹⁹ Chibít yuúp queéđđih numah bejnit, Santiago, ã úud Juandihbut Jesús át enep wut jĩ. Queét ĩ íip Zebedeo bícđih íih jāáj chóodih chúudnit, íih ñuonádih ámohna ĩt chājap wut jĩ. ²⁰ Pánih ennit, Jesús queéđđih át bid bojop wut jĩ. Páant ã bid bojochah joiná, bícmantjeh ĩ íipđih, caandíh teo wūhnit bícđih jāáj chóomant cádahnit, queéđđit Jesúsjeéh ĩt bejep wut jĩ.

---

* 1:15 Mt 3.2

Judíowã ã míic wáacat muúboó nemép caolih jumnidih Jesús ã booaat

(Lc 4.31-37)

²¹ Túttimah, Jesús wã Capernaum tútchina ãt bejep wut jĩ. Caanná juibínit, jwiít judíowã jwĩ chooát yeó jáapdih Dios naáwát dih bohéat túut niijná, jwĩ míic wáacat muúboó Jesús wãbut ãt waadáp wut jĩ. Waadnít, caanjĩh míic wáacnit dih Jesús ãt bohénap wut jĩ. ²² Pánih bohéna, Moisés ã wutatjidih bohénit chah Jesús ãt wép naáwáp wut jĩ. Páant ã wép naáwáchah joinít, cáacwãboó ãt joi ñúhup wut jĩ.* ²³ Cáacwã cãtĩh nemép caolih jum nibut ñúhnit, nin pah Jesús dih ãt niij ñaacáp wut jĩ.

²⁴ —¿Jesús, Nazaret tútchidih bóo, ded pah jwiít dih ma chãjbi? ¿Meém jwiít dih bacanadih ma jũh nit beé? ¿Bacanit, jwiít dih ma mao yohmi niít? Meemdĩh jwĩ túi jéihna caá. Meém caá Dioĩh Túini, ãt niijíp wut jĩ.

²⁵ —*Ñi laiha bojó! ¡Caán newémant ñi bac bejeé!* Jesús queét nemép wãdih ãt niijíp wut jĩ.

²⁶ Páant ã niijíchah joinítjeh, nemépwã caán newédih tubit méméanit, ñaacna, áih bácahmant ãt bac bejep wut jĩ. ²⁷ Páant ã yapachah ennit, cáacwã búdí ãt joi ñúhup wut jĩ.

—¿Ded jáap naáwát tigaá nin? ¡Maáh yoobát pah ã wép naóhna caá! ¡Ñ wutuchah joinít, nemépwã yah buca jepahnit, ãt bac bejna caá! queétjeh ãt míic niijíp wut jĩ.

²⁸ Páant ã chãjatji dooná dih joinít, waícanjeh Capernaum tútchidih moón, nihat Galilea baác dih moonbút ãt míic naóh peetép wut jĩ.

Simón chudhdih Jesús ã booaat
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

* 1:22 Mt 7.28-29

²⁹ Jwiít judíowã jwí míc wáacat m̄m̄m̄ánt Jesús wã bac bejnit, Simóníh m̄m̄ná ït j̄uibínap w̄t j̄í. Simón, ã úud Andrésj̄ih m̄m̄ú monó w̄t j̄í. Pánihna, íih m̄m̄ná Jesús, Juan, Santiagodihbut, ït n̄mah waadáp w̄t j̄í.

³⁰ Simón ch̄udh búdí pahat w̄nna, mi ñajat chóoboó mit ñajap w̄t j̄í. Jesús wã ï waadáchah, mi w̄natdih caandíh ït naáwáp w̄t j̄í. ³¹ Páant ï naáwáchah joinít, Jesús mi pebh j̄uibínit, caántdih át wái p̄d ch̄úud jwejep w̄t j̄í. Páant ã ch̄ajachahjeh, pahat át d̄úcah bejep w̄t j̄í. Páant ã d̄úcah bejehah, queétdih jeémát mit w̄h̄up w̄t j̄í.

*Dawá w̄n̄nitdih ã booaat
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)*

³² T̄o ñáh j̄úúwúchah, dawá Jesús pebh j̄uibínit, w̄n̄nitdih, nemép caolih j̄um̄nitdihbut ït ɛb j̄uibínap w̄t j̄í. ³³ Nihat caán t̄útdidih moón caán m̄m̄ú j̄ec pebh ït wáac j̄uibínap w̄t j̄í. ³⁴ Dawá w̄n̄nitdih booaat, dawá nemép w̄adidihbut Jesús át bacat t̄útt̄up w̄t j̄í. Pánih bacat t̄útt̄na, nemép wã caandíh ï j̄éihyechah, Jesús queétdih át wéheat t̄útt̄cap w̄t j̄í.

*Jesús Galilea baácboó ã bohé jibat
(Lc 4.42-44)*

³⁵ Chei b̄uugjéh jáanit, chibít d̄upú jw̄huchah, cáac wihcapboó Jesús Diosdih úúbúdih át bejep w̄t j̄í. ³⁶ T̄úttim̄ah, ã wihcah ennit, Simón wã caandíh ït bid bejep w̄t j̄í. ³⁷ Pánih bidna, caandíh jwãáhnit, nin pah caandíh ït niijíp w̄t j̄í:

—Nihat cáac wã meemdíh bidna beé, ï ch̄ajap be, ït niijíp w̄t j̄í.

³⁸ —**Nihat** t̄útdidih moondíh t̄úini doonádih naáwádih wã j̄úúwúp be. Chóbe ninj̄ihjeh bóo t̄útdidih jwí bejat

dée caá. Caanjíh jumnitdihbüt túini doonádih weemdíh naáwát caá náahap, Jesús queédih át niijíp wüt jī.

³⁹ Pániñ bej, niñat Galilea baácboó jib, jwiít judfowā jwī míic wáacat munná jumat pah waadnít, Jesús át bohénap wüt jī. Pániñ bohéna, nemépwādih ā bacat túutuchahjeh, cáacwāih bácahmant it bac bejep wüt jī.*

Bácah moópniñih Jesús ā booaat

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Biíc yeó jáap bácah moópniñ Jesús pebh át jwibínap wüt jī. Pániñ jwibína, bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandíh át niijíp wüt jī:

—Ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, át niijíp wüt jī.

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, caandíh búdí jígh enna, teo jáhanit,

—**Júu!** Wéinit, meemdíh wā booana caá, Jesús át niijíp wüt jī.

⁴² Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát át ñuumáh bejep wüt jī. ⁴³ Páant ā ñuumúchah, sacerdotewā í pebh wahnit, nin pah Jesús caandíh át niij wutur wüt yuh jī:

⁴⁴ —**Meemdíh wā booaatjidih bitadih ma naóhca bojó. Pániñ naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádih ma bejeé. Caanná jwibínit, míih bácah ā ñuumátjidih ma júutú. Moisés ā wutatji pah sacerdotedih ma wūhuú, booni ma jumatiñ niñat í jéihyat pínah niijná,* át niijíp wüt jī.**

⁴⁵ Páant ā niijíchah yuhna, niñat ā jwááñnitdih át naáwáp wüt jī. Páant ā naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdiñ enedih ípí jwibínap wüt jī. Túbít dawá í jumuchah, tútchina Jesús át jéih waadcáp wüt jī. Pániñna, daocánnit í jumapboojéh áprí jumap wüt jī. Oboheéhtih,

* 1:39 Mt 4.23; 9.35 * 1:44 Lv 14.1-32

caánboó ã jumuchah yuhna, dawá biíh tútchinadih moón Jesúsdi henedih ípí juibínap wut jĩ.

2

Jéih yoocannidih Jesús ã booaat

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Daocánni yeó jáap túttimah, Jesús wã Capernaum tútchiboó ít jwúub juibínap wut jĩ. Ápí juibíni muedíh ã jwúub juibínachah, ã jumat doonádih joinít, cáacwã ít míc naawáp wut jĩ. ² Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ã jumni munná ít juibínap wut jĩ. Jéc yehmant ít ñuh péenap wut jĩ. Pánih juibínitdih Jesús Dioíh túini doonádih át naawáp wut jĩ.

³ Jesús queédih ã naawát pónih, chénena míc neoná jéih yoocannidih ít beo juibínap wut yuh jĩ.

⁴ Obohjeéhtih, Jesús ã jumni munná juibínit, dawá í jumuchah enna, Jesús pebh ít jéih waád juibícap wut jĩ. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih muú chah bóo coahna beo púuh laab béjnit, ít ít chájap wut jĩ. Pánih ít cháj péanit, jéih yoocannidih ã ñajni chóojíh Jesús pebh ít cádah deya bojop wut jĩ.

⁵ Í cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwĩ chéendih ã boobipna caá”, í níj jenah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niijíp wut jĩ:

—Ma yéejatdih wã yohna caá, át niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, caanjíh chúudnit Moisés ã wutatjidih bohénitboó íih caolihjíhjuh nin pah ít níj jenah joyóp wut yuh jĩ: ⁷ “Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Nin cáacjuh páant niijná, ‘Dios wã jumna caá’, níj yeena caá ã chájap”, ít níj jenah joyóp wut jĩ.

⁸ Queét páant í níj jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queédih át niijíp wut jĩ:

—Yeéb páant ñi niij jengah joyát ã túican caá. ⁹ ‘Ma yée-jatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jengah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chūi bejeé’, wā niijíchah, caán ã bejechah ennit, wā niiját yoobópdih ã jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ¹⁰ **Weém nihat cáacwā** úud jeñé, nin baácdih moondíh jéih booonit, i yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj jútbitpna caá, át niijíp wut jī.

Páant niij péanit, jéih yoocanniboodíh nin pah át niijíp wut jī:

¹¹ —**Ma ñah ñuhú.** Ma ñajat chóodih ubnit, míih muúboó ma jwúub bejeé, át niijíp wut jī.

¹² Jesús páant ã niijíchahjeh, caán newé át ñah ñuhup wut jī, bŭca. Ñah ñuhnit, ã ñajat chóodih ubnit, át bac bejep wut jī. Páant ã bac bejechah, nihat ít en wáhi bejep wut jī. En wáhi bejnit, Diosdih búdí wēinit, nin pah queétjeh ít míic niijíp wut jī:

—¡En yuh bŭca! Búdí náhniat pínahdih bŭu jwī enna caá. Játih pánihatdih jwī en jwuhcan jí, ít míic niijíp wut jī.

*Jesús Levídih ã jwúuwát túutat
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)*

¹³ Táltimah, ím jwéejdih Jesús wā ít jwúub bejep wut jī. Pánih bejnit, dawá caan pébh i míic wáac juyúchah ennit, queétdih Jesús át bohé bejep wut jī. ¹⁴ Pánih bohé bejna, Leví Alfeo wúúhdih ã tewat tólihdih ã chúuduchah, át enep wut jī. Leví, jwī dée jumna yuhna, Romanowā maáta i úubát túutni dinerodih úubh wúhni át jumup wut jī. Caandíh ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jī:

—Wãjeéh ma péé jũúwá, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinítjeh, ñah ñuh, áih tewatdih cá-dahnit, Levíbut Jesúsjeéh át bejep wut jĩ.

¹⁵ Túttimah, Levíboó áih munná numah bejnit, Jesúswádih át numah jeémép wut jĩ. Páant ã numah jeéméchah, caán ã nihat pah dawá dinerodih úbh wáhnit, bita “Yeejépwã caá”, ĩ niijnítbut, Jesúswãjeéh bejnit, queét bícdih ĩt jeémép wut jĩ. ¹⁶ Páant queét bícdih Jesúswã ĩ jeémp chũudachah, Moisés ã wutatjidih bohénit fariseowã queétdih ĩt enep wut jĩ.

—¿Dépanih tigaá yeejépwã, dinerodih úbh wáhnit bícdih Jesús ã jeémp? ã bohénitdih ĩt niij úbh joyóp wut jĩ.

¹⁷ —Tubúp chũúhcannit cohnidih ĩpí bidcan caá. Wun-nitjeh caandíh ĩ bidna caá. Pánihat dée ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ĩpí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wã yéejatdih cádahnit, wã túut nuúmíhna caá’, niij jenah joinítboó teo wáacni pínahdih ĩ bidna caá. Pánihna, ‘Yeejépwã caá jwiít’, niij jenah joinítjihjeh teo wáacadih wã jũúwúp be, ĩ yéej chájatdih cádahnit, túiniboodíh ĩ túut nuumát pínah niijná, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdiĥ ĩ úbh joyát

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Caán láa Juan ã bohénit, fariseowábut jwĩ nuowã ĩ wutat pah ĩt jeémp jwuhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, queét ĩ jeémp jwuhcah yuhna, Jesúswã páantjeh ĩt jeémép wut jĩ. Páant ĩ jeéméchah ennit, biquína Jesúsdiĥ nin pah ĩt niij úbh joyóp wut jĩ:

—Juan ã bohénit, fariseowã ĩ bohénitbut, ĩ jeémp jwuh-can caá, Dios queétdih ã wēi enat pínah niijná. ¿Dépanih

tigaá ma bohénitboó páantjeh ĩ jeémp? Jesús dih ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁹ —**Nin pah caá ã jumup**: Téihya chéoni ã numah jeémpnit biíc dih ã jum jwuhchah, jíghacan, ĩpí túi wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wājeéh jum jwuhna, wā bohénit ĩ túi wēi jeémpna caá. ²⁰ **Obohjeéhtih, bita caandíh ĩ ub** bejat túttimah, ã chéenwā jíghanit, ĩ jeémp jwuhcan níft. Pánihat pah bita weemdíh ĩ ub bejat túttimah bácah, wā bohénitjeéh wā wihcah, queébtut ĩ jeémp jwuhcan níft, Jesús át niij jepahap wut jĩ.

²¹ Ded pah jwĩ ñowā ĩ wutatji áih jáap bohéátjĩh fariseowā ĩ widíhichah enna, Jesús queéd dih nin pah át jwúb niij bohénap wut jĩ: **“Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah teo wai búudhdát ã náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwĩ ñowā ĩ naáwátji wíih jáap bohéátjĩh widcat caá náahap. ²² Pánihat dée, pah jwuhcanni iguíh macdih nuñúp chóojĩh ĩ chājnjiji máa wuh wuúhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguíh mac pahna, máa wuh wuúh jéih yúuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta buud tagaá. Pánihna, jáap macdih jáap wuh wuúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguíh mac, caandíh yáacni chóobut ã túi jum bipna caá. Pánihat pah wíih jáap bohéát jwĩ ñowā ĩ naáwátjijĩh widcat caá náahap”**, Jesús át niijíp wut jĩ.

Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigo quehedih ĩ úuc jeémát

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Biíc chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át numah chóop yap bejep wut jĩ.

Pánih bejna, ã bohénit trigodih ït úuc jeémp bejep wut jĩ.*
 24 Páant ï úucchah enna, ïjeéh bejnit fariseowã íjnit, nin pah Jesúsdiñ ït niíj jũihñup wut jĩ:

—Jwiít dih ma joi jwúhúú. ¿Dépanih tigaá jwĩ chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénitboó ï teo? Pánih teona, Moisés ã wutatjidih yap yohna caá ï chãjap, ït niijíp wut jĩ.

25-26 Páant ï niijíchah joinít, “Wã bohénit ï yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah ãt niíj bóod chũñup wut jĩ:

—Davidji ã bohénit bífcdih nuugúp wunna, Dioñ munná waadnít, sacerdotewã Diosdih ï wũhniñi pandih ãt jeémép wut jĩ. Pánih jeémpna, ã pej jumnitdihbut ãt wũhup wut jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ï jeémát pínah ãt jumup wut jĩ. Dios wutna, bitadiñ caán pandih ãt jeémát túutcap wut jĩ. Caán láa Abiatar wũt jumni sacerdotewã ï maáh ãt jumup wut jĩ. ¿Davidwã páant ï chãjatjidih Dios naáwátdih ï daácní nũodih ñi bohécannit jĩ? **Caán pandih ï jeéméchah yuhna**, Diosboó ‘Ñi túi chãjcan beé’, ãt niijcáp tajĩ. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wã bohénitbut Diosdih ï yap yohcan caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

27 Páant niijnít, nin pah Jesús queétdih ãt jwúub niijíp wut jĩ:

—Dios chooát yeó jáapdih cáacwãdih ã jwejep jĩ, teo chũñnít, ï chooát pínah niijná. Caán yeó jáapdih dawá wutatnadiñ ï jepahat pínahdih jenah joicán, queétdih ã teo wáacat pínahdihjeh ãt jenah joyóp tajĩ. 28 **Pánihna, weém niñat cáacwã úud jeñé**, chooát yeó jáapdih ded pah ï chãjat pínahdih wã jéih wutna caá, ãt niijíp wut jĩ.

* 2:23 Dt 23.25   * 2:25-26 Lv 24.9; 1S 21.1-6

3

*Téihya ágahnidih Jesús ā booaat
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)*

¹Jwĩ míc wáacat munná juibínit, Jesús wā ït waad béjep wut jĩ. Caán muddĩh téihya ágahnibut át jumup wut jĩ. ²Caán muddĩh jumnitboó Jesús dih ït en ñunúp wut jĩ. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ā booaachah, enĩhna ït chājap wut jĩ, caandĩh naóh yacat túut niijná. ³Téihya ágahnidih nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—**Nah ñuhnit**, wā pebhna ma juúwú, át niijíp wut jĩ.

⁴Páant niijnít, caán muddĩh jumnitboodĩh nin pah át niij wúbh joyóp wut jĩ:

—**Ñi jengah joyóchah, ¿jwĩ chooát yeó jáapdih Dios jwiít dih ded pah tigaá ā wut?** ¿Túí chājatdih níít ā wutup? ¿Yeejép chājatdih níít ā wutup? ¿Cáac dih ā booaat túut níít? ¿Cáac dih ā mao yohat túut níít? queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, queét ït jéih jepahcap wut jĩ. ⁵Páant ï jepahcah enna, cáacwādih ï jígah encatdih jéihnit, Jesús queétdih át íjip wut jĩ. Queétdih íjna yuhna, búdí át jígahap wut jĩ. Pánih jígahnit, téihya ágahniboodĩh nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Míih téihyadh ma yoo dawwú**, át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadh át yoo dawúp wut jĩ. Páant ā yoo dawúchahjeh, áih téihya át túyah bejep wut jĩ. ⁶Páant Jesús áih téihyadh ā booaachah ennit, fariseowā ït íj bac bejep wut jĩ. Pánih íj bac bejnit, Herodeih cáacwā bícdih míc wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesús dih jwĩ jéih mao yohbi?” queétjeh ït míc niijíp wut jĩ.

Dawá cáacwã íim jwéejdih ï jumat

⁷⁻⁸ Jesús ã bohénit bícdih íim jwéejdih ït jwúub bejep wut jĩ. Páant ï bejehah enna, Galilea baácdih moón dawá queétdih ït péé bejep wut jĩ. Ded pah ã wêp chãjat doonádih joinít, Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baácdih moón, Jordán mäj conanaamánt moón, Tiro wüt jümüni tútchidih moón, caan pébh jümüni Sidón wüt jümüni tútchidih moonbút dawá ã pebhna ït jüibínap wut jĩ. ⁹⁻¹⁰ Dawá jümna, Jesús pebh ït túi yáo ñuh jüibínap wut jĩ. Dawá wünnitdih ã boanachah enna, bita wünnitbut Jesúsdi chüúíhnit, búdí ït míic tóonap wut jĩ. Páant ï míic tóonachah ennit, Jesús ã bohénitdih caanjíh ñajni jãáj chóodih át too deya pahaat túutur wut jĩ, caán chóodih waad páhnit, queétdih bohéat túut niijná.*

¹¹ Jesúsdi ennit, nemép caolih jünnitboó ípí páah yoh ñajap wut jĩ. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah ït niíj ñaacáp wut jĩ:

—jMeém Dios wüúh caá! ït niijíp wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah ápí niíj wutur wut jĩ:

—Dios wüúh wã jumatdih bitadih ñi naóhca bojoó, át niijíp wut jĩ.

Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih ã ñíwat

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Jeéboó púuh laab jüibínit, ã náahnitdih Jesús ã pebhna át bejat túutur wut jĩ. Á bejat túutuchah joinít, ã pebhna ït jüibínap wut jĩ. ¹⁴ Doce ã naáwát túutnit pínah bíih tútchinaboó wahna, áih túini doonádih naóh jibnit pínahdih át ñíwip wut jĩ. ¹⁵ Pánih ñíonit, nemépwádh ï bacaat pínah wêpatdihbut queétdih át wühur wut jĩ. ¹⁶⁻¹⁹ Jesús nit docewádh át ñíwip wut jĩ: Simón, Santiago,

* 3:9-10 Mr 4.1; Lc 5.1-3

ã ʒud Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wũuh, Tadeo, Simón Celote poómpdih bóo, Judas Iscariote ã ñíonit it jumup wut jĩ. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro át wũt búudhdup wut jĩ. Santiago, ã ʒud Juanjĩh Zebedeo weh it jumup wut jĩ. Queét waícanjeh íjnit ĩ jumuchah enna, queétdih Boanerges Jesús át wũt búudhdup wut jĩ. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná át chãjap wut jĩ. Judas Iscariote Jesúsdihi eníhcannitdih duó wáini pínah át jumup wut jĩ. Pánih queétdih ñío péanit, Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih át numah jwũub dei bejep wut jĩ.

“*Nemép ã wēpatjĩh Jesús ã booana caá*”, ĩ niiját

(*Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10*)

²⁰ Jwũub dei bejnit, Jesús ã bohénit biícđih mũuná it waad béjep wut jĩ. Páant ĩ waadát túttimah, dawá cáacwã míic wáac juibína, caan mũudíh it yáwap wut jĩ. Páant ĩ míic wáac juibínachah ennit, Jesús wã it jéhi jeémcpap wut jĩ. ²¹ Pánihna, dawá ĩ míic wáacat doonádih joinít, caan mũuná juibínit, Jesús ã déewã caandíh wapat túut niijná, it ub bejíhip wut yuh jĩ. “Jesús déhena caá ã chãjap”, queét it niijíp wut jĩ.

²² Biquína Moisés ã wutatjidih bohénit Jerusalén tútchimant dei juibínitboó nin pah it míic niijíp wut jĩ: “Nemépwã ĩ maáh Beelzebú ã wēpatjĩhjah caá nemépwãdih ã bacat túutup”, it niijíp wut jĩ.*

²³ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ: “**Nemépwã míicjeh ípí míic bacacan caá. Nemépwã ĩ maáh ã wēpatjĩh nihcan, Túini Espiritu ã wēpatjĩh queétdih wã bacana caá.** ²⁴ **Nin pah ã jumna caá:** Det biíc baácđih moonjéh yuhna míic maona, queét nihát ita wun beedáh bej tagaá. ²⁵ **Pánihat pah, biíc yoobó,**

* 3:22 Mt 9.34; 10.25

biíc muudíh moonjéh yuhna, míc maona, íta jweí peét bej tagaá. ²⁶ **Satanás, nemépwā ī maáh áihwādh bacana, biíc yoobó m**untih páant ā yapachah, ā wēpatbut āta buud tágaá.

²⁷ **“Nin pah**but ā jumna caá: Wēpép newéih muuná ded nuúmíhna yuhna, ā jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíh chéó péanit, áih bií déedih ā jéih ubna caá.

²⁸ **“Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena y**uuub túut nuumúchah, Dios ī yéejatdih ā yohbipna caá. ²⁹ **Páant ī yéejatdih ā yohochah y**uubipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.*

³⁰ Jesús Túini Espiritu ā wēpatjīh nemépwādh ā bacanachah yuhna, “Caán nemépwā ī maáh ā wēpatjīh nemépwādh ā bacana caá”, Moisés ā wutatjdih bohénit ī niijíchah joinít, Túini Espiritudih ī yéej wéheatji jíib Jesús queétdih páant át niij naáwáp wut jī.

*Jesús ā déewā caandíh ī bidat
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)*

³¹ Páant ā naáwát pónih, Jesús ā íin ā úudwā biícdh ít juibínap wut jī. Pánih juibínit, jóocmant páinit, Jesúsdh ít bid baca bojat túutap wut jī. ³² Pánihna, ā pebh chuudnitboó caandíh nin pah ít niijíp wut jī:

—Ma íin, ma úudwā biícdh jóocmant meemdíh bidna wuút ít chājap, ít niijíp wut jī.

³³ —**Ma naáwát túina** caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wā íin? ¿Det tigaá wā úudwābut, yeéb ñi jenah joyóchah? Jesús queétdih át niijíp wut jī.

* 3:29 Lc 12.10

³⁴ Páant niijnít, ã pebh chéudnitdih júutnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Nit caá wã íin panihnit, wã éudwã panihnitbut í jumup. ³⁵ Pánihna, ded Diosdih túi jepahni wã éud, wã jwan, wã íin panihni ã jumna caá, át niijíp wut jĩ.

4

Waáh momni naáwát
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Pánih bohé péanit, bac bej, íim jwéejdih dei juibí ñuhnit, Jesús cáacwãdih át jwúb bohénap wut jĩ. Pánih bohénit, dawá ã pebh í juibí ñuhuchah, íimdih pahni jááj chóodih Jesús át waad páhap wut jĩ. Queét íim jwéejdih ít túi yáo ñuhup wut jĩ.* ² Pánih waad páhnit, dawá ã jenah joiní naáwátnejh bohéna, Jesús nin pah queétdih át níj naóh bohénap wut jĩ:

³ “¡Nin naáwátdih ñi túi joyoó! Biíc newé waáh momodih ã bejep be. ⁴ Páant ã waáh bojochah, biquí tíibna namádih ã buug ñájap yuh be. Obohjeéhtih, waícanjeh júóhnit, jwébehwã caán tíibnadih í jeémáh bojop be. ⁵ Biíh tíibna jeejáh yewéni baác jumupboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, waícanjeh ã chíih júúwup yuh be. ⁶ Pánih chíihna yuhna, yeó tubit ã chãhachah, ñeh bainí-jeh jumna, ã diib téhah bejep be. ⁷ Biíh tíibna nemép óotna cãtíh ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh ã chíih yap bejehah, momniboó manahna, ã quehcap be. ⁸ Obohjeéhtih, biíh tíibna túini baácboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájna, chíihnit, ã túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih treinta tíib, biíh wawánadih sesenta tíib, biíh

* 4:1 Lc 5.1-3

wawánadih cien tíib ã jumup be”, cáacwādiḥ āt niijíp wut jī.

⁹ Páant niij péanit, “**¡Ded molít jumna**, ã táii joyó naáh!” Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Ā bohénit beh joicán, Jesúsdiḥ ī uúbh joyát

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Queét joinítji ī jwúub bejat túttimah, Jesús doce ã bohénit, bita daocánnit biícđih caandih nin pah īt niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá cáacwādiḥ bohéna, ma jenah joiní naáwátjīhjih mapí bohé? caandih īt niijíp wut jī.

¹¹ —**Dios jwī Maáh yoobát jumna**, niḥat cáacwādiḥ ã teo wáacat pínah dooná, jwī déewā jon játih moondih ã jéihya jwuhca naáh doonáđih buu yeéb wā bohénitđih Dios ã jéihyat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadiḥ páantjeh ã jéihya jwuhcaḥ, wā jenah joiní naáwátjīhjih queétdih wāpí bohéna caá. ¹² **Pánihna, wā chājatđih enna yuhna**, ī beh encan caá. Wā naáwátđih joiná yuhna, ī beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, ī yéejatđih cádahcan, wā pebh ī tac púud jūóhcaḥ, ī yéejatđih wā yohcan niít,* Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Waáh momni naáwátđih ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ “**Yeéb butéh** wā naóhniđih beh joicán, biḥ wā naáwát pínahđihbut ñi beh joicán niít”, Jesús ã bohénitđih āt niijíp wut jī.

Túttimah, ã jenah joiní naáwátđih ī jéihyat pínah ni-ijná, queétdihjih nin pah āt jwúub niij naóh bohénap wut jī: ¹⁴ “**Wíih túini** doonáđih naóhni, waáh momni panihni caá. ¹⁵ **Biquína joinít namáboó buug** ñájni panihni

* 4:12 Is 6.9-10

ĩ jumna caá. Caandíh ĩ joyát túttimahbitjeh, Satanás jũóhñit, jwébehwā caán tíbnadih ĩ jeémát pahjeh, queét ĩ joyátjidih ā quíib buudána caá. Páant ā quíib buudánachah, ĩ joyátjidih náhnican, ĩ jéih jepahcan caá. ¹⁶ **Bitá joinítboó jeejĩh yewéni baácđih buug** ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joinít, búdí ĩ wēi jwuhna yuh caá. ¹⁷ **Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni** ĩ jumna caá. Yeejép ā yapachah, wíihwā ĩ jummat jíib bita queéđđih ĩ yéej chājachah, waícanjeh wíih túini doonáđđih ĩ cáđahna caá. ¹⁸ **Bitá joinítboó nemép óotna cātĩh buug** ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joinít, ĩ jepahna yuh caá. ¹⁹ **Obohjeéhtih, nin baácđih bóodih búdí jenah joinít, dinerodih, bíí déedihbut búdí ĩ bíbohíhatđđihjeh ĩ jenah joiná caá.** Páant ĩ jenah joyóchah, ĩ joiní túini dooná pácahi panihni ĩĩh caolihboó ā jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, túiniboodíh ĩ jéih chājcan caá. ²⁰ **Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini doonáđđih joinít, túini baácboó buug** ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, túinidih ĩ jéih chājna caá. Queét treinta tíbna ā quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, búdí túi chājna, sesenta tíbna ā quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, chah búdí túi chājna, cien tíbna ā quehat pah ĩ jumna caá”, Jesús át niijíp wut jíi.

Jiát dah naáwát

(Lc 8.16-18)

²¹ Páant niij péanit, nin pah queéđđih át jwúub niij naóh bohénap wut jíi: **“Wā bohéát jiát panihni caá. Jiát dahđđih jíi péanit, wáam dahjĩh ñipí páah jwejcan caá. Caan dáđđih chũudat páha numpboobút ñipí jíi jwéjcan caá. Obohjeéhtih, ā túi yeh iigát pínah niijná, japboó ñipí**

jií cáagna caá.* ²² **Jiíát dah ã yeh iiguíchah jwĩ** túi enat pah, jãtíh ĩ beh joicátjidih túttimah cáacwã ĩ jéihbipna caá.* ²³ **¡Ded molít jumna,** ã túi joyó naáh! ²⁴ **Páant ñi túi** jepahachah ennit, Dios yeebdíh ã túi teo wáacbipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ã teo wáaccan niít. Páant ã teo wáaccah, ñi beh joicán niít.* ²⁵ **Ded túi** jepahni túi beh joiní ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Bainí wã beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ã jumbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ.*

Trigodih momat naáwát

²⁶ **“Dios ã maáh jummat,** trigodih momat panihni caá. ²⁷ **Mom péanit, chei jummat** pah ũo, yeó jáap jummat pah ãpí jáana caá. Páant ã chãjat pónih, ã jéihchah yuhna, ã momni ã behna caá. ²⁸ **Baacboó momnidih Diosjeh ã behana caá.** Páant ã behanachah, caán pínah ã jwíih chíihna caá. **Caán ã behechah, áih wawá pínah ãpí yabacna caá. Caán wawá behnit, ã búuhuchah,** áih quehena ã jígohna caá. ²⁹ **Caandíh** ub láa caan quéhena ã behechah ennit, cáacwã ĩpí bóod ubna caá.* **“Ñi momni ded pah ã behatdih ã beh joicát pah, cáacwã ded pah Diosdih ĩ jepahatdih** but ñi jéih beh joicán caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Mostaza tíib naáwát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ **“¿Dios ã maáh jummat** ded pahna tigaá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wã naóhbi? ³¹ **Mostaza tíib ded pah ã jummatdih** wã naáwáchah, caandíh ñi beh joibpna

* 4:21 Mt 5.15; Lc 11.33   * 4:22 Mt 10.26; Lc 12.2   * 4:24 Mt 7.2; Lc 6.38

* 4:25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26   * 4:29 Jl 3.13

caá. Caán túb cáo túbih pah bóo ã jumna caá. ³² **Pániñ bainí túbih** jumna yuhna, caandíh ï momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, áih cácanaboó jwébehwã yeo chãhatdih ïpí jweí jaamnã caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jummat. Áihwã daocánnit jwíih jumnitji, túttimah ï dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

*Naáwátñajihjeh ã bohéát
(Mt 13.34-35)*

³³ Caán dée naáwátñajih cáacwã ï jéihyat pah bóo Jesús queétdih ãpí bohénap wut jĩ. ³⁴ Naáwátña ã wihcah, queétdih ãpí bohécap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitdih-jeh ã bohéátjidih Jesús ãpí jwúub naáwáp wut jĩ, ï túi beh joyát pínah niijnã.

*Búdí johlit nolihatdihbut Jesús ã yayáát
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)*

³⁵ Pániñ cáacwãdih bohé péanit, tóo ñáh jũwúchah,
—**Chóbe ímdih jwí chúuh** bejjih, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.

³⁶ Jesús páantjeh jãáj chóodih pahnit, ã bohénit bíícdih, caandíh joinítidih ït éemp chúuh bejep wut jĩ. Bitabut bííh jãáj chóonajih ïjeéh ït chúuh bejep wut jĩ. ³⁷⁻³⁸ Páant ï chúuh bejchah, Jesús jãáj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnit, át úwup wut jĩ. Páant ã úwat pónih, búdí johlit nolihatbut át jũwúup wut jĩ. Búdí nolihat ã jumuchah, íih jãáj chóo át daábíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó át jáacap wut jĩ.

Páant ã jáacah ennit, nin pah caandíh ït niij wucup wut jĩ:

—Bohéní, daabná caá jwí chãjap. ¿Jwí chíic wunat pínahdih ma úmcan níít? ït niij ñaacáp wut jĩ.

³⁹ Páant ï niíj wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihtatdih-bat

—¡Laihca bojoó! ¡Ma yayaá! át niíj jüihñup wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, johlit, nolihtatbat bícmantjeh át yayáh bejep wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niiját túttimah, ã pej jumnitdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? Weemdíh tái jenah joiná, ñita úumcan tagaá, át niijíp wut jĩ.

⁴¹ Obohjeéhtih, búdí úumnit, queétboó nin pah ït míc niijíp wut jĩ:

—¿Dedé cáac tigaá nin? ã naáwáchahjeh, johlit, nolihtatbat ã yayáh bejna caá, ït niijíp wut jĩ.

5

Gadara baác dih bóo nemépwã jumnidih Jesús ã booaat (Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesús johlitdih yayániji ã bohénit bícdih Gadara baácna ït chúuh juibínap wut jĩ. ² Pánih chúuh juibínit, Jesús wã ï aab béjehah, cáac yohopmant nemépwã jumni newé Jesús dih át jwááh dei bejep wut jĩ. ³ Caán newé cáac yohopboó jeé íitna ápi jumup wut jĩ. Cáac wã caandíh chéona yuhna, ït jéih teocap wut jĩ. ⁴ Dawá láa ïtah tōpjíh áih téihya colóhnadilh ï chéwechah yuhna, ápi púud wái daj yohop wut jĩ. Áih jítcha colóhnadilhbat ïtah tōpjíh ï chéwechah yuhna, ápi daj mao yohop wut jĩ. Pánih wēpni ã jumuchah, cáac wã caandíh ït jéih teocap wut jĩ. ⁵ Cáac yohop jeé íitnaboó chei jumap pah, yeó jáap jumap pahbat caán mícjeh jee dáhjíh ápi míc mao ñaacáp wut jĩ.

⁶ Pánihna, Jesús wup ã jūwúchah ennit, caandíh át jwááh ñáo dei juibínap wut jĩ. Jesús pebh juibínit, ã wēpatdih jéihna, át bódicha caj yoh ñajap wut jĩ.

⁷⁻⁸ Páant ã chãjachah enna,
 —¡Nemépwãá, nin newémant ñi bac bejeé! Jesús ãt
 niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán newéih jacmant nin pah
 nemépwã ãt niij ñaacáp wut jĩ:

—Jesús, Dios chah wēpni wūúh ¿Dépanihat túut tiguaá
 jwiít dih páant ma chãj? Dios ã enechah, meemdih jwĩ
 úúbhna caá. Jwiít dih ma peéh chãjca bojoó, Jesús dih ãt
 niijíp wut jĩ.

⁹ —¿Dedé tiguaá ma wūt jum? Jesús ãt niijíp wut jĩ.

—Dawá caá jwiít jwĩ jumup. Pánihna, Legión caá wã
 wūt, Jesús dih ãt niijíp wut jĩ. “Legión” niijná, “Dawá”
 niijná ãt chãjap wut jĩ.

¹⁰ —Jwiít dih biih baácboó ma wahca bojoó, nemépwã ãt
 niijíp wut jĩ.

¹¹ Queét pebh, jeé ñaj deypboó, momo mūwã ã bid
 jeéméchah ennit, nin pah nemépwã Jesús dih ãt niijíp wut
 jĩ:

¹² —Queét mūwã dih jwiít dih ma waadát túutá, ãt niijíp
 wut jĩ.

¹³ —Ñi waad béjeé bácah, Jesús ãt niijíp wut jĩ.
 Páant ã niijíchahjeh, caán newéih bácahmant bac bejnit,
 mūwã dih ãt waadáp wut jĩ. Páant ã waadáchah, ímna ñáo
 dei bej, buúg báahnit, mūwã ãt chíic wunup wut jĩ. Dos
 mil mūwã ãt wunup wut jĩ.

¹⁴ Páant ã buúg báah chíic wunuchah ennit, queéd dih
 en daonítji íih tútchiboó ãt jweí jwúub bejep wut jĩ. Jweí
 jwúub bejnit, nihat ã jwááhnit dih ãt naáwáp wut jĩ. Queét
 ã jumni tútchidih jwúub juibínit, caánboobút ãt naóh
 peetép wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinít, caán tútchidih
 moón Jesús ded pah ã chãjatjidih enedih ãt bejep wut jĩ.

¹⁵ Jesús pebh juibínit, nemépwã jumni caánboó táunijeh
 ã chúuduchah, ãt enep wut jĩ. Pánih chúudna, yégueh

daonít, táí jenah joiní át jumup wut jī, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandíh enna, búdí it úumup wut jī. ¹⁶ Jesús ā chājatjidih ennitji jáap juinítboodíh Jesús ded pah nemépwādhíh bacat túutnit, muuwādhíh ā waadát túutatjidihbut it naawáp wut jī. ¹⁷ Caán doonádhíh joinít, Jesúsdhíh náahcan, caán baácdih moón íih baácmant Jesúswādhíh it jwúub bejat túutup wut jī.

¹⁸ Jesús wā jāáj chóodih í waadáchah, nemépwā jumnji nin pah át niijíp wut yuh jī:

—¿Majeéh weembút wā bej jííh? át niijíp wut jī.

¹⁹ —**Wajeéh ma juúwáchah**, āta táí ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdhíh jííh ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādhíh naawát túut niijná, í pebhna ma jwúub bejeé, Jesús caandíh át níj jepahap wut jī.

²⁰ Páant ā níj jepahachah joinít, jwúub bejna, nemépwā jumnji ā déewādhíh át naawáp wut jī. Chénat Pah Téihya Tútchi wūt jumni baácboó Jesús ded pah ā chājatjidih nihadhih naóh jibidih át bejep wut jī. Páant ā naawáchah joi níhñit, nihadhih Diosdhíh búdí it wēi naawáp wut jī.

Áih yéqueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdhíhbut Jesús ā booaat

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Túttimah, Gadara baácmant Jesús wā it jwúub chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejna, íim jwéedih í nían juibínachah, dawá Jesúsdhíh enedih it juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdhíh it wáac níh púuda bojop wut jī.

²² Páant í níh púuda bojochah, queét cātíh Jairo Jesús pebh át juibínap wut jī. Jairo jwiít judíowā jwí míic wáacat muudíh en daonít maátajeéh jumni wut jī. Jesús ā wēpatdhíh jéihñit, áih jíitcha pebh páah yoh níjñit, nin pah át niijíp wut jī:

²³ —Wã nuúm mi wunat túut chājachah ennit, ma pebh wã jūúwúp be. Caántdih teo jáha booaat túut niijná, wíih muná wajeéh ma jūúwú, át niijíp wut jī.

²⁴ Páant ã niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh át bejep wut jī. Páant ī bejehah, cáacwābut ĩjeéh ĩt bejep wut jī. Páant cáacwā cātíh ã bejehah, dawá caandíh tūbit ĩt tóo péenap wut jī. ²⁵ Cáacwā cātíh bíh wili wunnihbut mit jumup wut jī. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih mit jumup wut jī. ²⁶ Dawá cohnit caántdih ĩtih cohop wut yah jī. Obohjeéhtih ĩ cohochah yahna, chah mit tubanap wut jī. Nihat miíh dinero ĩ cohat jíib wāhna yahna, mit boocap wut jī. Chah yeejép wut jī mi wunat. ²⁷⁻²⁸ Pánihna, cáacwā Jesúh doonádih ĩ míic wéhenachah, mitát joyóp wut jī. Joinít, caántjeh nin pah mit níj jenah joyóp wut jī: “Jesúh yégueh chóodihjeh juibí teona, wã boobipna caá”, mit niijíp wut jī. Páant níj jenah joiná, cáacwā cātíh Jesús táahmant juibínit, áih yégueh chóodih chahbitjeh mit juibí tewep wut jī. ²⁹ Páant mi tewechahjeh, mi wunat át yayáh bejep wut jī. Páant ã yayátdih miíh bácahjīh mit joyóp wut jī. ³⁰ Páant mi juibí tewechah, ã booaat wēpat caántdih ã chūúátdih Jesúsbut át joyóp wut jī. Pánih joiná, cáacwā cātíh tac púud ñuhnit, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Déhe tigaá wíih yégueh chóodih ã juí teo? át niijíp wut jī.

³¹ —¿Páant, dawá cáacwā meemdíh ĩ tóo péenachah jéihna yahna, páant ma níj wúbh jóí? ã bohénitboó Jesúsdiĥ ĩt niijíp wut jī.

³² Obohjeéhtih, yégueh chóodih juí, teonidih jéihíhna, Jesús át en bidip wut jī. ³³ Pánihna, mi booaatdih jéihnit, úumna, caánt Jesús pebh mit páah yoh ñajap wut jī. Pánih páah yoh ñaj, méménit, Jesúsdiĥ túi yoobópdiĥjeh mit

naáwáp wut jī. ³⁴ Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jī:

—**Nuumá**, wā wēpatdih táí jengah joiná, ma boona be. Wēinit, ma bejeé. Caán wunat meemdíh ã jwúub jūóhcan niít, páant muntih, át niijíp wut jī.

³⁵ Jesús caántdih páant ã niijíchahjeh, Jairoíh muumánt bejnit, ã déewã ã pebh ít juibínap wut jī.

—Jáantjeh ma nuum mi wunah bejep be. Bohénidih ma jwúub bejat túutú, Jairodih ít niijíp wut jī.

³⁶ Obohjeéhtih, í niijátidih joyáh bojnit, Jesús nin pah Jairodih át niijíp wut jī:

—**¡Ma** úumca bojoó! ¡Wã wēpatdih páantjeh ma táí jengah joyoó! át niijíp wut jī.

³⁷ Túttimah, ájeéh péenitdih **“Ninjīh ñi páñaá”**, niijnít, Jesús Jairojeéh áih muuná ít béjep wut jī. Pánih bejna, Pedro, Santiago, ã úud Juan, queét biíc peihcannitdihjeh át numah bejep wut jī. ³⁸ Jairoíh muuná juibínit, wunnihdih dawá tubit ñaac jüinítidih át enep wut jī. ³⁹ Pánih enna, caán muudíh waadnít, queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—**¡Dépanihna** tubit ñaac jüi tígaá ñi chāj? Nint wébít wunnih nihcan caá. Ÿona caá mi chājap, át niijíp wut jī.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, caandíh ít dehwep wut jī. Páant í dehwechah, queét nihatdih Jesús át bacat túutup wut jī. Páant í bac bejehah, Pedro, Santiago, Juan, wunnih mi manadihbut wébít mi lajni tólihboó át numah waad béjep wut jī. ⁴¹ Pánih waád juibínit, miíh téihyadih teonit,

—**¡Talita cumi!** Jesús caántdih át niijíp wut jī. Páant niijná, “Bainíhmaá, ma ñah ñuhúú”, niijná át chājap wut jī.

⁴² Páant ã niijíchahjeh, ñah ñuhnit, mit yáac chüi bejep wut jī. Caánt doce jópchi mit bíbohó wut jī. Páant mi boatdih ennit, caán tólihdih ã numah waad béjnit búdí ít

joi ñúhup wut jĩ. ⁴³ Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi booatdih naáwát túutcan, jeémátdih át wēhat túutur wut jĩ.

6

Nazaret tútchidih moón Jesúsdih ĩ náahcat
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jairoñ muumánt bac bejnit, Jesús ã bohénit bícdih ã behni Nazaret tútchina át jwúub juibínap wut jĩ. ² Pánih juibínit, chooát yeó jáapdih jwĩ míc wáacat muudíh Jesúswā ĩt waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús caanjíh jumnitdih át bohénap wut jĩ. Páant ã bohénachah, dawá caandíh ĩt joí wáhi bejep wut jĩ. Pánih joí wáhi bejnit, nin pah ĩt míc níj uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús dedjĩh tigaá, nin bohéatdih át joijí? ¿Ded pah tigaá ã táí jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cáacwā jwĩ jéih chājca naáhdih āpí chāj júutna caá. ³ Maa teonijeh caá. María wūúh ã jumuchah, Santiago, José, Judas, Simón ã úudwā ĩ jumna caá. Ā jwanna yaádhbut jwĩ pebh ĩ jumna caá. Caán jwiít panihni mun tigaá ã jumup, ĩt míc niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, ded pah ã jummatdih jéihcanjeh, caandíh ĩt náahcap wut jĩ. ⁴ Páant ĩ náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—**Dios naáwátdih naóh yapanidih cáacwā ĩpí wēina caá.** Páant ĩ weñechah yuhna, áih tútchidih moón, ã déewā, áih muudíh jumnitboó, caandíh ĩpí wēican caá. Pánihna, ninjĩh behni wā jumuchah, weemdíh ñi náahcan caá, át niijíp wut jĩ.*

---

* 6:4 Jn 4.44

⁵ Caán tútchidih jumna, Jesús Dios ã wēpatjĭh ãt jéih chāj júutcap wut jĭ. Pánih chājcan yuhna, biquína wunnitdih teo jáhanit ãt boonanap wut jĭ. ⁶ Caanjĭh moón caandĭh ĩ jepahcah, ãt en wúhi bejep wut jĭ. Pánihna, caan pébh jumni tútchinadih Jesús wã bohénadih ĩt bejep wut jĭ.

*Jesús doce ã bohénitdih ã wahat
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)*

⁷ Túttimah, doce ã bohénitdih ã pebh bid bojnit, ã wēpatdih queétdih wūhna, chénewã, chénewã, chénewã míic Jesús ãt wahap wut jĭ, bíih tútchinadih moondĭh teo wáacnit, nemépwādh ĩ bacat tútat pínah niijná. ⁸ Pánih wahnit, nin pah queétdih ãt niijp wut jĭ:

—**Bíí dée, pan, wah wuúh**, dinerodih ubcan, ñi íoh caját nahdihjeh pohba ñi ub bejeé. ⁹ **Ñi túut nuumát** pínah yégueh, zapatosdihbut ñi ub bejca bojoó. ¹⁰ **Páant ñi bejehah, ñi juibíni** tútchinadih moón yeebdĭh úwat tólĭh ĩ wūhuchah, caán muudĭhjih ñi chão jwúhuú. Caán tútchimant bejnajeh, caán muudĭh ñi cádah bejeé. ¹¹ **Ded tútchidih** moón yeebdĭh náahcan, ĩ joíhcah, caán tútchidih yap bejna, ñíih zapatosdih bóo becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios ã yohat pínahdih ĩ jéihyat pínah niijná. Yoobópdih yeebdĭh wã naóhna caá. Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moonbút tubit yeejép chājnit ĩ jumuchah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdĭh náahcannitjiboodĭh chah peéh chājat ã jumbipna caá, ãt niijp wut jĭ.*

¹² Pánihna, queét doce ã wahnitboó Jesúsĭh túini dooná naawádih ĩt bejep wut jĭ, cáacwã ĩ yéej chājatdih cádahnit, túiniboodĭh ĩ túut nuumát pínah niijná. ¹³ Pánih bejnit, dawá nemépwādh bacat túutnit, wunnitdihbut yíjĭh ñái, wúbhnit, ĩt boonanap wut jĭ.*

* 6:11 Lc 10.4-11; Hch 13.51

* 6:13 Stg 5.14

Juan Daabánidih ï mawat
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Jesús ã bohénit ï bohé jibichah, ded pah Jesús ã chãjat doonádih dawá ït joyóp wut jï. Maáh Herodesbüt ät joyóp wut jï. Pánih joinít, “¿Juan Daabáni ã wunat túttimah, ät jwáub boo püd jüóh niít ät chãjap? Pánih boo püd jüóhni jumna, jwiít cáacwã jwï jéih chãjca naáhdih ã jéih chãjna caá. Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, ät niij jenah joyóp wut yuh jï.

¹⁵ Bitá “Elías caá”, niij, bitabüt “Jon játih Dios naáwát-dih naóh yapani dée ã jumna caá”, ït niijíp wut yuh jï.*

¹⁶ Páant ï niijíchah joinít, Herodesboó

—Juanjidih waó wã bóod yohat túutniji ät jwáub boo püd jüóh tagaá, ät niijíp wut jï.

¹⁷⁻¹⁸ Juandih ï mawat pínah játih, Herodes ã úud Felipe áa Herodíasdih ät dúuc wái áa jummap wut jï. Páant ã dúuc wái áa jumap peéh Juan caandíh nin pah ät niij jüihñup wut jï: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ã wutatdih yap yohna caá ma chãjap”, ät niijíp wut jï. Páant ã niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muúboó Juandih mit nemat túutup wut jï. Páant mi wutatdih jepahnit, Herodes caandíh chéwat túutnit, nemat muúboó ät nemat túutup wut jï.*

¹⁹ Herodías Juandih tubit eníhcan, mit mao yohat túutíhip wut yuh jï. ²⁰ Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naáwát-dih naóh yapani ã jumna caá”, niij jenah joinít, Dios ã peéh chãjatdih úumna, caandíh ät mao yohat túutcap wut jï. Ded pah ã túi chãjat pínahdih Juan caandíh ã naáwáchah, Herodes búdí ät jenah joyóp wut jï. Pánih búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandíh äpí túi wëi joyóp wut jï. ²¹ Páant ã wëi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded

* 6:15 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

* 6:17-18 Lc 3.19-20

pah caandih wã mawat túutbi”, páantjeh mit niij jengah joyóp wut jĩ. Páant mi niij jengah joyóchah, ã cáac jumat yeó jáapdih wēina, mi áa Herodes áih cáacwãdih míic wáacat túutnit, búdí át numah jeémép wut jĩ. Caán nump jumanit maáta, áih soldadowã maáta, Galilea baácdih moón maátabut, ã numah jeémátdih enedih ít juibínar wut jĩ. ²² Bíicdih ĩ jeéméchah, Herodías nuúumboó queétdih mit eo júutur wut jĩ. Páant mi eo júutuchah ennit, Herodes, ã bid bojnitbat, búdí ít weñep wut jĩ.

—Dedé ma náahatdih weemdih ma uúbúchah, meemdih wã wũhbirna caá. ²³ Dios ã enechah, yoobópdih meemdih wã naóhna caá. Ma uúbát pah bóo tac yoób wã maáh jumatdih meemdih wã wũhbirna caá, mi lbi Herodes caántdih át niijp wut jĩ.

²⁴ Páant ã niijíchah joinít, mi ín pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé déedih tigaá wã uúbhbi? mit niijp wut jĩ.

—Juan Daabániih wao dáhdih dúuc bóodnit, meemdih ĩ wũhu naáh, mi nuúmdih mit niij jac wutur wut jĩ.

²⁵ Páant mi niij jac wutuchah joinít, mi lbi pebhna wépép bejnit, nin pah caandih mit niijp wut jĩ:

—Juan Daabániih wao dáhdih dúuc bóodnit, caán ã wunatdih wã jéihyat pínah niijná, pamapjih cáagnit, weemdih ĩ wũhu naáh, mit niijp wut jĩ.

²⁶ Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí át jíghap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, cáacwã ĩ enechah, “Dedé ma náahatdih meemdih wã wũhbirna caá”, átát niijp wut jĩ. Pánihna, ã niijátjidih cáacwã ĩ joyóchah, tíicna, “Meemdih wã wũhcan niít”, caántdih át jéih niijcáp wut jĩ. ²⁷ Bíicmantjeh Juaníh wao dáhdih dúuc bóodat túutnit, soldadodih át ub júúwát túutur wut jĩ. ²⁸ Páant ã wutuchah joinájeh, bejnit, áih wao dáhdih dúuc bóod,

pamapjih cáagnit, át ub jũúwáp wut jĩ. Pánih ub jũóhnit, Herodías nũũmđih át wũhup wut jĩ. Páant ã wũhuchah, áih wao dáhjidih teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jĩ.

²⁹ Pánihna, caandíh ĩ mawatji doonádih joinít, áih báhjidih ubudih juibínit, Juan ã bohénitji cáac yohopboó ĩt yohop wut jĩ.

*Cinco mil cáacwãdih Jesús jeémát ã wũhat
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

³⁰ Jesús ã wah bojnitji ã pebh jwũub juibínit, ded pah ĩ chãjatjidih, túini dooná ĩ naáwátjidihbut Jesúsdiĥ ĩt naáwáp wut jĩ.

³¹ Túttimah, queét ĩ jumupboó dawá cáacwã jwíih juibínitji bita ĩ juibínachah, ĩpĩ ñahwat jwũub bejep wut jĩ. Páant dawá ĩ jumuchah, Jesúswã ĩt jéih bid jeémcap wut jĩ. Pánihna, ã bohénitdih biáboó át numah bejep wut jĩ.

—Chóbe cáac wihcapboó jwĩ choo jwũhjih, queétdih át niijíp wut jĩ.

³² Páant ã niijíchah joinít, queét jãáj chóodih waadnít, cáac wihcapboó ĩt chúuh bejep wut yuh jĩ. ³³ Obohjeéhtih, queét ĩ chúuh bejehah, dawá queétdih beh ennit, íim jwéejdih ĩt ñũún ñáo pũud bejep wut jĩ. Íim pebh bóo tútchidih moonbút ĩt ñũún ñáo pũud bejep wut jĩ. Pánihna, Jesús wã ĩ juibíát pínah játih queétboó ĩtát juibínap wut jĩ. Jesús wã ĩ chúuh juibínachah, dawá queétdih ĩt pái ñuhup wut jĩ. ³⁴ Queétdih bohéni ã wihcah, en daoní wihcanni ovejawã panihnit ĩ jumatdih ennit, Jesús queétdih búdí át jígah enep wut jĩ. Jígah ennit, queétdih

ãt túi bohénap wut jĩ.* ³⁵ Cheyeh ã jumuchah, ã bohénit Jesúsdiñ nin pah ãt niijíp wut yah jĩ:

—Cheyeh caá. Ninjĩhbitjeh tútchi wihcan caá. ³⁶ Páñihna, nitdiñ pehbbit jumni tútchinadiñ ma wahaá, ã jeémát jíib chãjat pínah niijná, ãt niijíp wut jĩ.

³⁷ —**Yeebjéh queétdiñ jeémát ñi wũhũá**, Jesús queétdiñ ãt niij jepahap wut jĩ.

—Páant, ocho widh tewat jíibjĩh jeémát diñ jwĩ jíib chã-jachah yũhna, queét niñatdiñ ãta juicán tagaá, Jesúsdiñ ãt niijíp wut jĩ.

³⁸ —**¿Débói pan dah tigaá ã jum?** Jéihyat túut niijná, ñi bidbi jwũhũá, Jesús queétdiñ ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã bidat túutnitji jwũub juinít,

—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwábũt ã jumna caá, ãt niijíp wut jĩ.

³⁹ —**Cáacwãdiñ can túi** jaiñi yílipdiñ ñi chúudat túutú. Biic poómp ninboó, biñ poómp canboó, biñ poómp conboó, ñi chúudat túutú, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, niñatdiñ ãt chúudat túutũp wut jĩ. Biquí poómpna cincuenta, biñ poómpna cien, niñat ã dawát yoobó páant ãt chúud peetép wut jĩ.

⁴¹ Túttimah, caán biicjĩh bóo téihya pan dahna, chéne queejwãdiñbũt ãbnit, Jesús jeáboó ãt chéi enep wut jĩ. Chéi ennit, **“Jeémát ma wũhat túina caá, Paá”**, Diosdiñ ãt niijíp wut jĩ. Páñih ãbũh péanit, pan dahnadiñ ãt dajap wut jĩ. Dajnit, niñat cáacwãdiñ ã bohénitdiñ ãt jwũub daj wũhat túutũp wut jĩ. Túttimah, queejwãdiñbũt ã wũhat pínah niijná, ãt daj wũhũp wut jĩ. ⁴² Páant ã wũhũchah, jeémpnit, niñat ãt túi wud jumũp wut jĩ. Niñat ã túi wud jumuchah, páantjeh ã jũdh jeémpni ãt bíbohop wut jĩ.

* 6:34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

⁴³ Páant ÿ jũdh jeémpni pan, queéj déepjĩh doce wũhnadih ã bohénit ÿt ub yac yáwanap wũt jĩ. ⁴⁴ Queejdĩh pandihbũt jeémpnit neonájeh cinco mil ÿt jumũp wũt jĩ. Yaádh, ÿ wehjeéh chah ÿt jumjip tagaá.

Íimjih Jesús ã yáac chũi bejat
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Páant ÿ jeémp péanachah, jǎáj chóona waadát túutnit, Betsaida tútchina ã jǎtih Jesús ã bohénitdih át chũuh bej páñat túutũp wũt jĩ. Páant ÿ chũuh bejchah, caandĩh joinítjidih jwũub bejat túutnit, ⁴⁶ caanjéh jeéboó Diosdih uúbũdih át pũuh laab béjep wũt jĩ. ⁴⁷ Túttimah, cheina ã bohénit íim tac yoób ÿ chũuh bejchah, Jesús bíicjeh caánboó uúbhna, át chǎo jwũhũp wũt jĩ. ⁴⁸ Pánih uúbhna, queétdih át en chũuha bojop wũt jĩ. ÿ wawápmant queétdih johlit búdi ã jũwũchah, ã bohénit ÿ meenná yũhna, ÿ wẽp bejcatdih át enep wũt jĩ. Pánihna, baabát pínah jǎtihbit, ÿ pebh bejna, íimjihjeh Jesús át yáac chũi bejep wũt jĩ. Pánih bejna, queétdih átih yap bejĩhip wũt yũh jĩ. ⁴⁹⁻⁵⁰ Obohjeéhtih, ã yap bejĩhichah yũhna, caán íimjih ã bejchah enna, “Wũnniĩh caolih caá”, niĩj jenah joĩ, en wũhi bejnit, queét tubit ÿt ñaacáp wũt jĩ. Páant ÿ en wũhi bejchah ennit,

—; **Weemdĩh ñi en** uũmca bojoó! ;Weemjéh tigaá! Jesús át niijp wũt jĩ.

⁵¹ Páant niĩj péanit, ÿjeéh jǎáj chóona át waadáp wũt jĩ. Páant ã waadáchahjeh, johlit át yayáh bejep wũt jĩ. Páant ã yayáh bejchah ennit, queétboó ÿt joi ñũhũp wũt jĩ. ⁵² Jesús nihat ã wẽp chǎj júutatjidih enna yũhna, ÿ túi beh joicátji jíib, dawá pandih ã jĩgohaattjidihbũt ÿt beh joicáp wũt jĩ. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ã yayáatdihbũt beh joicánjeh, ÿt joi ñũhũp wũt jĩ.

*Genesaret baácdih moón wənnitdih ã booaat
(Mt 14.34-36)*

⁵³ Pánih chúuh bej, Genesaret baácna juibínit, jááj chóodih caán jélitdih ít chéó pahanap wut jĩ. ⁵⁴ Pánih chéó pahanit, jááj chóomant ĩ aab béjehahjeh, cáacwāboó Jesúsdiĥ ít beh enep wut jĩ. ⁵⁵ Pánih beh ennit, niĥat ĩih munnáboó ñáo aab béjnit, wənnit ĩ ñajat chóomant teonit, Jesús pebhna ít ub dei bejep wut jĩ. Jesús ã jumāt doonádih joinít, niĥat caanná ít bejep wut jĩ.

⁵⁶ Ded ĩ juibíni tútchinaboó, dahwani tútchidih moón, botoni tútchinadiĥ moonbút, bíí dée ĩ jíib chājat muú jóocmant bóo yoahdiĥ ĩ chéenwā wənnitdih ĩpí ub juibí jwejep wut jĩ. Páant ĩ juibí jwejnitoó Jesúsĥ yégueĥ chóodih tewíhna, caandíĥ búdí ít uúbúp wut jĩ. Pánihna, det wənnit caandíĥ teonitoó ít boonap wut jĩ.

7

*Cáacwā ded pah ĩ míic yéėjaat
(Mt 15.1-20)*

¹ Jerusalén tútchimant bejnit, Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowābut Jesús pebh ít míic wáac juibínap wut jĩ. ²⁻⁴ Jwĩ nɯowā ĩ wutatji pahjeh, jeémát pínah játiĥ fariseowā, niĥat bita jwĩ déewābut jwĩpí téih chocop jĩ. Bíí dée jíib chājadiĥ bejnitji munná jwúub juibínit, ĩ wutatji pahjeh téih choccan, jwĩpí jeémpcap jĩ. Pamaĥna, pɯubátna, jwĩ lajatjinadiĥbut jwĩpí chocop jĩ. “Dios páant caá ã náahap”, níj jenah joinít, jwĩ nɯowā dawá bíih ĩ wutatjidihbut jwĩpí chājap jĩ. ⁵ Jesús pebh míic wáacnit, ã bohénit téih choccanjeh ĩ jeéméchah ennit, fariseowā Jesúsdiĥ nin pah ít níj uúbh joyóp wut jĩ:

—Jwĩ ñuowã ÿ wutatjidih yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh ÿ jeémpna caá. ¿Dépanih tigaá caandíh ÿ jepahcan? Jesúsdiñ ÿt niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ÿ niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—‘Jwiít túinit caá’, niijná yuhna, cáacwã ÿ encapboó yeéb yeejép chäjnit caá. Dios naáwát dih naóh yapani Isaíasji ded pah ñi jumatiñ yooópdiñ át niij daacáp tajĩ: **‘Dios nin pah ã niijná caá: “Nit weemdíh túi wēi naóhna yuhna, yooópdiñ ÿ jepahcan caá.**

⁷ **Weemdíh** wúbhna yuhna, ÿ yee wúbhna caá. ÿ jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ã wutat’, ÿpí niij yee naóh bohéna caá”, Dios ã niijná caá’, Isaías át niij daacáp tajĩ. *(Is 29.13)*

⁸ **Páant ã niij daacátji yooópdiñ tigaá. Dios ã wutat** dih yap yohnit, ñi ñuowã ÿ wutatboodíh jeh ñi chäjna caá.

⁹ **Pániñ chäjnit, Dios ã wutat** dih cádahna, ñi déewã ÿ wutatboodíh ñi jepahna caá. ¹⁰ **Dios Moisésjidiñ nin**

pah át niij naáwát túutap tajĩ: ‘Ñi mánadiñ oinit, ñi túi chājaá. Ded ã mánadiñ yeejép naóhniñ peéh mao yohat ã jumbipna caá’, át niijíp tajĩ.* ¹¹ **Páant Moisésji ã niiját**

pah, ded ã mánadiñ ã teo wáaquíhichah yuhna, yeébboó ñi teo wáacat túutcan caá. ã mánadiñ ã wúhat déejidiñ

Diosboodíh ñi wúhat túutna caá. ¹² **Pániñ bohéna, ã mánadiñ caandíh yeéb ñi túi** chäjat túutcan caá. ¹³ **Jwĩ**

déewã ÿ wutat dih jepahna, Dios ã wutatboodíh yap yohna caá ñi chäjap. Dawá bíñ ñi wutat pahjeh chäjat túutna,

Dios ã wutatdih ñipí yap yohat túutna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant fariseowádiñ niij péa, bita ájeéh péenitdih ã pebh bid bojnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

* 7:10 Ex 20.12; 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

—Yeéb nihat wã naáwát dih túi joinít, ñi beh joyoó.
 15 **Dedé jeémát ñíih jacdih ã waadáchah, ñi téih chocochah, ñi téih choccah** wut, Dios yeebdíh bíic yoobó ã enna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant ã bacachah joiná, ‘Caán yeejép cáac caá’, ã niij enna caá.
 16 **¡Ded molít jumna,** ã túi joyoó naáh! Jesús át niijíp wut jĩ.

17 Páant niij péanit, Jesús wã muuná ït waad béjep wut jĩ. Pánih waád juibínit, ã bohénit ã naáwátjidih ït wúbh joyóp wut jĩ. Páant ï wúbh joyóchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij jepahap wu jĩ:

18 —**¿Páantjeh yeéb ñi beh joi jwúhcan** niít? Ñíih jacdih waadníit, ñíih jeémátboó ñi jenah joyát dih ã jéih yéejacan caá. 19 **Dedé ñi jeémátji ñíih w**adah díitboó jumnijidih ñipí jont yohna caá. Caán ñíih caolihdih, ñi jenah joyát dihbut chúhcan, Dios ã enechah, yeebdíh ã jéih yéejacan caá, át niijíp wut jĩ.

Páant niijná, “Nihat jeémát túini caá”, niijná át chājap wut jĩ.

20 Nin pahbut át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—**Ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát ã jummatdih ã júutna** caá. 21-22 **Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna** caá: Ñi áa nihcannitjĩh yeejép chājna, bíi déedih nuumná, cáac mao yohna, bitaíh bíi déedih tubit en ñinahna, bitadih yéejaih jenah joiná, yeena, yeejép chājat pínahdih wéhena, biíh cáac ã jummat pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wã jumna caá’, niij jenah joiná, túi jenah joicánnitbut ñi jumna caá. Páant yéej chājat ñi jenah joyátmant ã jūóhna caá. 23 **Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah ennit,** ‘Queét táicannit caá’, Diosboó yeebdíh ã niij enna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

*Judío nihcannih Jesúsdi mi jepahat
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Tiro tútchi, Sidón tútchi pebh juibínit, caanjíh jəmni m̄udíh Jesús wã ít waadáp wut jĩ. Caán muúboó ã jumatdih bitadih át naáwát túutcap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã naáwát túutcah yuhna, ã jumatdih jéihnit, dawá ĩ juibínachah, queédih át jéih jweicáp wut jĩ. ²⁵ Caán tútchidih biíc yad wili mi nuumbít nemép jəmni mit jəmup wut jĩ. Pánihna, Jesús ded pah ã chājat doonádih joí, caanjíh ã jumat doonádihbut joinít, ã pebhna mit juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, Jesúsdih wēina, áih jítcha pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jĩ. ²⁶ Caánt Siria baác Fenicia wut jəmni tútchidih bóli, Griega wili mit jəmup wut jĩ. Pánihna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, mi nuumdíh jəmni nemépdih ã bacat túutat pínahdih mit uúbup wut jĩ.

²⁷ Páant mi uúbuchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jĩ:

—Wébít ĩ jeémát pínahdih ubnit, íih m̄jjiowádih jwĩ jwíh w̄huchah, ã túican caá. Pánihat pah, judíowã ĩ jeémát panihni biíh baác dih moondíh wã jwíh w̄huchah, ã túican caá, át niijíp wut jĩ.

²⁸ —Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, m̄jjiowá jeémát cáagat naá nump páinit, wébít ĩ jeémp jéenanidih ĩpí jeémpna caá. Pánihna, biíh baác dih bóli wã jumuchah yuhna, weemdíhbut ma teo wáacachah, ã túina caá, Jesúsdih mit niíf jepahap wut jĩ.

²⁹ —Páant ma niíf jepahachah, ma nuumdíh jəmni ni nemép wáat bac bejna caá. Enedih ma bejeé, Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, miíh munná jwúub juibínit, mi nnumdíh nemép wihcannih mi lajachah, mit enep wut jĩ.

Wéhecan, joicánnidih Jesús ã booaat

³¹ Jesús wã Tiro tútchi jumni baácmant bejnit, Sidón tútchidih juibí yap bej, Galilea íim conanaamánt jwúub dei juibínit, Chénat Pah Téihya Tútchina wút jumni pebh-boó ít juibínap wut jĩ. ³² Páant í juibínachah, bíc newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwã ít ub juibínap wut jĩ, caandíh ã booaat pínah niijná.

³³ Jéih joicánnidih chibít yúup Jesús át numah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, newéíh molítidih Jesús áih téih tíibjĩh chibít át taj waadánap wut jĩ. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíibdih coí cáagnit, newéíh nuúcdih át teo jáhanap wut jĩ.

³⁴ Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih juí jéena bojnit, “¡Efatá!” át niijíp wut jĩ. “¡Efatá!” niijná, “¡Ma wãtaá!” niijná át chãjap wut jĩ. ³⁵ Páant ã niijíchahjeh, caán joicánniji jéih joinít, áih nuúcbut ã wilahachah, át túi jéih wéhenap wut jĩ. ³⁶ Páant ã chãjatjidih ájeéh péenitdih Jesús át naáwát túutcap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, páant ã naáwát túutcah yuhna, queétboó chah ít naóh peetép wut jĩ. ³⁷ Páant í naáwáchah joinít, cáacwã ít joí wúhi bejep wut jĩ. “Nihatdih caán ã túi chãjna caá. ¡Jéih joicánnidih ã joyána caá! ¡Jéih wéhecannidihbut ã wéheat túutna caá!” ít niijíp wut jĩ.

8

*Cuatro mil cáacwãdih Jesús jeémát ã wúhat
(Mt 15.32-39)*

¹ Bihñ yeó jáap dawá cáacwã Jesús pebh ït míic wáac jwibínap wut jĩ, páant muntih. Páant ãjeéh jumna, jeémát beedníť ĩ jumuchah enna, Jesús ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ.

² —**Queét jwĩjeéh biíc peihcanni yeó jáap ĩ jumuchah,** ĩih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ĩ jumuchah, queétdih búdí wã jígah enna caá. ³ **Bitá ĩjeéh jumnit wuúp jũóhñitji** ‘Queét nuugúp wun buugná’, niijná, ĩih munáboó wã jwúub bejat túutcan niít, át niijíp wut jĩ.

⁴ —Obohjeéhtih, ninjĩh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá ĩ jumuchah, ¿dedboo tígaá ĩ jeémát pínahdih jwĩ jíib chãjbi? Jesúsdiť ĩt niijíp wut jĩ.

⁵ —**¿Débói pan dah tigaá ñi bíboh?** queétdih át niij wúubh joyóp wut jĩ.

—Siete dah caá, ĩt niij jepahap wut jĩ.

⁶ Cáacwãdih baácboó chúudat túutnit, siete pan dahdih ubnit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih Jesús át niijíp wut jĩ. Páant niij péanit, caan dáhnadih dajnit, ã bohénitdih wũhñit, cáacwãdih át pãáát túutur wut jĩ. Páant ã wutuchah, ã bohénitboó cáacwãdih pandih ĩt pãáap wut jĩ. ⁷ Biquína queejwãdihbut ĩt bíbohop wut jĩ. Pánihna, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih niijnít, queejwãdihbut át pãáát túutur wut jĩ. ⁸ ĩ pãáh péanachah, jeémpna, queét ĩt túi wud jumur wut jĩ, buca. ĩ judh jeémpnidih siete wuhna ĩt ub yac yáwanap wut jĩ. ⁹ Queét jeémpnit neonádihjeh ĩ jenah enechah, cuatro mil ĩt jumur wut jĩ. ¹⁰ Páant ĩ jeémp péanachah, Jesús cáacwãdih át wah jwúubanap wut jĩ. Pánih wah jwúuba péanit, ã bohénit bícdih jãáj chóodih át waadáp wut jĩ. Waadníť, Dalmanuta wũt jumni baácna ĩt chúuh bejep wut jĩ.

*Fariseowã Dios ã wēpatjĩh Jesúsdih ĩ chãj júutat túutat
(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)*

¹¹ Páant ĩ chúuh juibínachah, fariseowã Jesúsdih jwãáh-nit, caanjĩh ĩt míic wéhenap wut jĩ. Dios ã wēpatjĩh Jesúsdih ĩt chãj júutat túutup wut yuh jĩ, ã jepahcah, “Dios ã wahni nihcan caá”, niiját túut niijná.* ¹² Páant ĩ wutuchah joinít, Jesús íijnit, caolih juí jéena bojnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—*¿Dépanih tigaá yeéb buu* láa moón Dios ã wēpatjĩh chãj júutatdih ñi eníh? Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Buu jumnitdih Dios ã wēpatjĩh weém wã chãj júutcan niít, át niijíp wut jĩ.*

¹³ Páant niij péanit, ã bohénitdih jááj chóona numah jwáub waadní, bitadih ĩt yoh chúuh bejep wut jĩ.

*Fariseowã, Herodesbut yeejép ĩ bohéatdih Jesús ã naáwát
(Mt 16.5-12)*

¹⁴ Pánih jwáub chúuh bejnit, ã bohénit ĩ jeémát pínah pandih ĩt quiíb buudúp wut jĩ. Bíic pan dahjeh caán jááj chóoboó át jumup wut jĩ. ¹⁵ ĩ jeémát pínahdih tubit ĩ jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—*¿Ñi túi chãja chaáh!* Fariseowã, Herodesbut ĩ yee bohéat yeebdíh ã tobohna caá. ĩ yee bohéat pan paáat panihni caá. Caán paáat niihat pan pínahdih ã chũúhna caá. Páant ã chũúát pah, det ĩ yee bohéatdih joinít ĩ yeej bejna caá. Pánihna, ĩ yee bohéatdih ñi túi chãja chaáh, át niijíp wut jĩ.*

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, “Pandih jwĩ ub jũóhcah enna, páant niijná caá ã chãjap”, ĩt míic niijíp wut yuh jĩ.

* 8:11 Mt 12.38; Lc 11.16

* 8:12 Mt 12.39; Lc 11.29

* 8:15 Lc 12.1

¹⁷ Páant ĩ míc niijíchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá yeéb pandih tubit ñi jenah joí? Caandíh tubit jenah joinít, ded pah wā naáwátdih ñi beh joi jwáhcan caá. ¹⁸ Pánih tubit jenah joiná, quíib ñi bíbohna yuhna, molít jumna yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.*

¹⁹ ¿Cinco pan dahbitjĩh cinco mil neonádih wā wāhatjidih ñi náhnican niít? ¿Ī jũdh jeémpnidih débóí wuh tijíí ñi ub yac yáwa? át niijíp wut jĩ.

—Doce wuh jíí, ĩt niij jepahap wut jĩ.

²⁰ —Weém siete pan dahdih cuatro mil cáacwádih wā wāhat túttimah, ¿débóí wuh tijíí ĩ jũdh jeémpnidih ñi ub? Jesús át niijíp wut jĩ.

—Siete wuh jíí, ĩt niij jepahap wut jĩ.

²¹ —¿Pánih enna yuhna, páantjeh wā wēpatdih ñi táí jenah joicán niít? Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jéih encannidih Jesús ā booaat

²² Queét Betsaida tútchina ĩ chúuh juibínachah ennit, cáacwā jéih encannidih Jesús pebh ĩt ub juibínap wut jĩ.

—Caandíh teo jáhanit, ma booanaá, Jesúsdihtubit ĩt niij uúbúp wut jĩ.

²³ Jéih encannidih áih mũjmant teonit, tútchi jwéejboó caandíh Jesús át wái bejep wut jĩ. Caanná numah juibínit, áih téih tíbnadiah coí cáagnit, caán newéih quíibnadiah át teo jáhanap wut jĩ.

—¿Ma enechah, jígoh niít? Jesús caandíh át niij uúbh joyóp wut jĩ.

²⁴ —Cáacwádih wā enna yuh caá. Obohjeéhtih, wā enechah, queét máa nahna bejni pah caá ĩ jígohop, át niij jepahap wut jĩ.

* 8:18 Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesús áih quíibnadih ãt jwúub teo jáhanap wut jĩ, páant muntih. Páant ã jwúub teo jáhanachah, nihatdih ãt túi enep wut jĩ, buca. ²⁶ Pánihna, Jesús caandíh áih múná wah bojnít, nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Tútchiboó jwúub bejcanjeh, butéh meemdíh wā chā-jatjidih bitadih ma naóh peétca bojoó, ãt niijíp wut jĩ.

*“Meém Cristo, Dios ã wahní caá”, Pedro Jesúsdi h ã niiját
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)*

²⁷ Jesús ã bohénit bícdih Cesarea Filipino wūt jumni tútchi pebh jumni tútchinaboó ít bejep wut jĩ. Pánih namádih bejnít, Jesús ã bohénitdih nin pah ãt níj úubh joyóp wut jĩ:

—¿Weemdíh ded pah tigaá cáacwā ã níj? ãt niijíp wut jĩ.

²⁸ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, níj, bita ‘Elías nacaá’, níj, bita ‘Dios naáwát dih naóh yapanít bícdih bóo nacaá’, ã niijná beé, ã bohénit caandíh ít níj jepahap wut jĩ.*

²⁹ —Queét páant ã niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ñi níj jenah jói? queétdih ãt niijíp wut jĩ.

—Meém Cristo, Dios ã wahní caá, Pedroboó ãt níj jepahap wut jĩ.*

³⁰ —Weemdíh ‘Caán Cristo caá’, bitadih ñi níj naóh peét jwahca bojoó, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

*Ã wunat pínahdih Jesús ã naáwát
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)*

³¹ Jesús queétdih nin pah ãt níj naóh bohé jwíhip wut jĩ: *“Weém, nihat cáacwā úud jeñédih túbít yeejép yapat caá náahap. Weemdíh náahcan, jwí nuowā, sacerdotewā ã maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut weemdíh ã mawat*

* 8:28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * 8:29 Jn 6.68-69

túutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ï mawachah yuhna, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud jũóhbipna caá”, át niijíp wut jĩ.

³² Páant niij naóhna, ï túi beh joyátjeh queétdih ã naáwáchah, Pedroboó chibít yuúpbít caandíh numah jubí ñuhnit, páant át niiját túutcap wut jĩ. ³³ Páant ã niiját túutcah joinít, Jesús ã bohénitdih tac púud ennit, Pedrodih nin pah át niij jũihñup wut jĩ:

—Satanás ã náah yacat pah wéhena caá ma chãjap. Ma jenah joyát cáacwã ï jenah joyátjeh caá. Dios ã jenah joyát nihcan caá, Pedrodih át niijíp wut jĩ.

³⁴ Páant niij péanit, cáacwãdih, ã bohénit bícdih ã pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queétdih át niij naóh bohénap wut jĩ:

—Ded wãjeéh péehna, ded pah caanjéh ã wëi chãjihatdih cádahnit, weém wã weñat pínahboodíh caá chãjat náahap.* ³⁵ Ded ã weñat pínahdihjeh chãjni, iiguípna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, wã weñat pínahboodíh chãjni, wã bohéatdih túi jenah joinít, yeó jáap jummat pah wãjeéh ã túi jumbipna caá.* ³⁶ Nin baácdih jumni dawá bí déedih bíbohna yuhna, iiguípna ã bejchah, ã bíbohatji caandíh dedé pínah nihcan níft. ³⁷ Áih caolih iiguípna ã bejchah, ded pah tigaá áih caolihjidih áta jwúub júb chãj baca. ³⁸ Búu yeejépwã, Diosdih náahcannit, ï weñat pínahdihjeh chãjnit ï jumna caá. Páant queét yeejépwã ï joyóchah, biquína weemdíh, wã bohéatdihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandíh wã jéihcan caá’, ï niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cáacwã úud jeñé, túinit ángelwã bícdih, wã íp ã yeh iigátjĩh jwúub dei jũóhna, queét weemdíh ï tíic jenah joyátjidih náhninit, ‘Queétdih wã

* 8:34 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24

* 8:35 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

jéihcan caá', weembút wã niijbípna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

9

¹ Páant niij péanit, nin pah Jesús queétdih át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Biquína yeéb ninjĩh jumnit ñi wunat pínah játih, Dios nihat maáh jumna, ã wēpatdih ã júutachah, ñi enbipna caá, át niijíp wut jĩ.

*Dios ã yeh iigátjĩh Jesús ã ñuhat
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

² Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át numah púuh laab béjep wut jĩ. Caanná ĩ púuh laáb jubíát túttimah, ĩ enechah, ã jígohat át túut numúp wut jĩ. ³ Áih yégueh chóo túi baáb yeh iigni át jígohop wut jĩ. Nin baácdih moón yégueh chocnit, pánih túi baabní ĩ jéih choccan caá. ⁴ Páant ã yeh iiguíchah, Elías, Moisésji biícdih Jesús pebh jígohnt, caandíh ĩ míc wéhenachah, queét biíc peihcannit ã bohénit ĩt enep wut jĩ. ⁵⁻⁶ Páant ĩ jígohochah ennit, queét tubit ĩt úumup wut jĩ. Pánih úumna, ded pah ã niiját pínahdih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsdiĥ át niijíp wut yuh jĩ:

—¡Maá, jwiít ninjĩh jwĩ jumuchah, ã túina caá! Biíc peihcanni mæu dáhna jwĩ chájbiipna caá. Míih pínah, Moiséh pínah, Elíah pínahdihbüt jwĩ chájbiipna caá, át niijíp wut yuh jĩ.

⁷ Páant ã niijíchahjeh, mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wut jĩ. Páant ã dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah át niijíp wut jĩ: “Nin wã wúuh, wã oini caá. Pánihna, ã

naáwáchah, caandíh ñi táí joyoó”, āt niijíp wut jī.* ⁸ Páant ā niij péanachah, Pedrowā jwúub enna, Jesúsdiheh ít enep wut jī. Ī ennitjiboó ítát jwúub buudáh bejep wut jī.

⁹ Pánihna, jeemánt jwúub dei bejnít, Jesús queétdih nin pah āt niijíp wut jī: “**B**utéh páant ā yapatdih bitadih ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cáacwā úud jeñé, wunniji wā jwúub boo pud jūúwát túttimah, caandíh bitadih ñi naáwáp buca”, āt niijíp wut jī.

¹⁰ Pánihna, ā niijátji pahjeh queét ĩ enatjidih bitadih ít naóh jwuhcap wut jī. Queétjeh nin pah ít míc niij úubh joyóp wut jī: “ ‘Wunniji wā jwúub boo pud jūúwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tígaá páant ā niij?’” ít míc niijíp wut jī. ¹¹ Páant niij míc wéhenit, Jesúsdih nin pah ít niij úubh joyóp wut jī:

—‘Cristo, Dios ā wahní, ā jūúwát pínah játih, Elías ā jwíh jūóhbična caá’, Moisés ā wutatjidih bohénit ĩpí niijná caá. ¿Ded pah niij tígaá páant ĩ niij? caandíh ít niijíp wut jī.*

¹²⁻¹³ —**Yoobópdih tigaá. Elías jwíh jūóhni**, nihatdih ámohni ā jumna caá. Dios naáwát dih naóh yapanit ĩ naóh daacátji pahjeh, weém, nihat cáacwā úud jeñé, dawá láa yeejép wā yapbipna caá. Bitá weemdíh náahcan, yeejép ĩ chājbična caá. ¿Páant ĩ niij daacátjidih yeéb ñi beh joicán níit? Pánihna, nindih yeebdíh wā naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wáát juí péana beé. Páant ā juyúchah, queét ĩ náahatji pahjeh caandíh yeejép ít chājap wut jī. Páant jí caandíhbut ít niij daacáp tají, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

*Wáá wunat jumnidih Jesús ā booaat
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

* 9:7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22   * 9:11 Mal 4.5; Mt 11.14

¹⁴ Páant ã niiját túttimah, jeejŕboó jumnitji jwúub dei bejna, dawá cáacwã ã bohénit pebh í jumuchah, Jesús-wã ít enep wut jĩ. Moisés ã wutatjidih bohénitboó ã bohénit biícdih míic jũih ñaácna ít chãjap wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, Jesús-wã í dei juibínachah, nihat caandíh wẽi ennit, Jesús-dih jwãáádih ít ñáo ñah bejep wut jĩ. ¹⁶ ã pebh í juibínachah, nin pah queétdih Jesús át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih yeéb míic jũih ñaác tibeé ñi chãj? át niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ã niij úubh joyóchah joinít, cáacwã cãtíh ñuhni nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Bohéní, wã wũúh nemép jumnidih meemdíh wã ub jũúwúp yuh be. Nemépboó caandíh déheanit, ãpí wéheat túutcan caá. ¹⁸ Wã wũúhdih déheat ã jũúwúchah, baácboó buugní, maojĩh nah chãácnit, ãpí jwiwáh bejna caá. Pánih bejnit, jacmant moj chej tubit ãpí bacna caá. Páant ã jumuchah, ma pej jumnitdih nemépdih wã bacaat túutur yuh be. Obohjeéhtih, queét í jéih bacacap be, Jesús-dih át niijíp wut jĩ.

¹⁹ —Maatápdih yeebdíh wã bohénachah yuhna, páant-jeh weemdíh ñi túi jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdíh yeéb ñi jepahbi? Caán wébít-dih ma ub jũúwá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, nemép jumnidih Jesús pebh ít ub bejep wut jĩ. Í ub juibínachah, Jesús-dih ennit, nemépboó wébít-dih baácboó numah buugúchah, át ñaj túpúnáp wut jĩ. Páant ã ñaj túpúnachah, jacmant moj chej búdí át bacap wut jĩ.

²¹ —¿Débólíh maatápdih tigaá nin wébít páant ãpí jum? Jesús behedih át niij úubh joyóp wut jĩ.

—Wébít-jeh ã jumuchah, ã jwíhip be. ²² Nemépboó caandíh tũú cúutboó numah buug cáwíhnit, mujboobút

numah buúg báahnit, dawá láa ã mao yohíhip jĩ. Ma jéihna, jwiít dih jígah ennit, ma teo wáacá, Jesús dih át niijíp wut jĩ.

²³ —**Weemdíh ma túi** jenah joyóchah, Dios nihat túi jéihni meemdíh ã teo wáacipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

²⁴ —Meemdíh wã túi jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, chah wã túi jenah joyát pínah niijná, weemdíh ma teo wáacá, át niijíp wut jĩ.

²⁵ Dawá queét pebhna ñáo ñah bejnit, ĩ míic wáac jwibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah át niij jwihñup wut jĩ:

—**Meém wéheat túut**canni, joyát túutcanni nemép nin wébít dih jumni ma bac bejeé. Pánih bac bejnit, caandíh ma jwúub tac buugáca bojoó, át niijíp wut jĩ.

²⁶ Páant ã niij jwihñuchah joinít, ñaacnit, wébít dih baácboó jwúub numah buugnít, ñaj tūpúánit, nemép át bac bejep wut jĩ. Páant ã chājachah, wébítboó wunni pah át ñajap wut jĩ. “Caán ã wunah bejna caá”, dawá ĩt niijíp wut yuh jĩ. ²⁷ Páant ĩ niijíchah yuhna, Jesúsboó caandíh áih muj nahdih át teo wái ñahanap wut jĩ. Páant ã teo wái ñahanachah, wébít át ñah ñuhup wut jĩ.

²⁸ Táltimah, Jesús wã muúboó ĩ waád jwibínachah, bita wihchah, ã bohénitjeh caandíh nin pah ĩt niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwí jéih bacacan? ĩt niijíp wut jĩ.

²⁹ —**Pánihni nemépdih yohíhna, jeémp jwuh**canjeh, Dios dih búdí wúbat caá náahap, Jesús queétdih át niij jepahap wut jĩ.

*Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)*

³⁰⁻³¹ Túttimah, ï jũmniiji tútchimant Galilea baácna Jesús wã ït bejep wut jĩ. Capernaum tútchina bejni namádih bejna, Jesús ã bohénitdih át bohé bejep wut jĩ. Pánih queétdih bohé bejna, ã bohénitdihjeh ã táii bohéát tút niijná, dedboó ï bejat pínahdih bita ï jéihyatdih át náahcap wut jĩ. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ:

—**Weém nihat cáacwã** úud jeñédih teonit, jwĩ déewã bitaboodíh ï wũhbi pna caá. Páant ï wũhuchah, weemdíh ï mao yohbi pna yuh caá. Obohjeéhtih, ï mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud jũóhbi pna caá, páant mũntih, át niijíp wut jĩ.

³² Páant ã niijíchah joiná yuhna, queét ït táii beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, úumna, ït jwúub úúbh joicáp wut jĩ.

*“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)*

³³ Galilea baácndih bejna, Jesús wã Capernaum tútchiboó ït jũibínap wut jĩ. Pánih jũibínit, ã chéenwáih mũudíh waadnít, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij úúbh joyóp wut jĩ:

—**Namáboó** jũóhñit, ¿Dedédih míic wéhe tibeé ñi cháj? át niijíp wut jĩ.

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, ït jepahcap wut jĩ. Namádih bejna, nin pah queétjeh ït niij míic wéhenap wut jĩ: “Chah jéihni jũmna, weémboó maáh panihni wã jũmna caá”, ït míic niijíp wut jĩ.* ³⁵ Páant ï míic niijátjidih tíicna, Jesús dih ït jepahcap wut jĩ. Páant ï jepahcah ennit, jũibí chũudnit, ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdihjeh át niij naáwáp wut jĩ:

---

* 9:34 Lc 22.24

—Ded waóhni jumíhna, péeni jumát caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihatdih teo wáhni jumát caá náahap, át niijíp wut jī.*

³⁶ Páant niijnít, wébitdih bid bojnít, queét cātíh át ñuhát túutap wut jī. Ñuhát túutnit, caandíh pin teonít, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jī:

³⁷ —Ded wā náah yacatdih chājat túut niijná, bíc nin panihni wébitdih wēi jwāáhna, weemdíhbut ā wēi jwāáhna caá. Pánih weemdíh wēi jwāáhna, wā íp, weemdíh wahnidihbut ā wēi jwāáhna caá, át niijíp wut jī.*

“Ded jwiítdih en jūihcanni jwiítdih teo wáacni caá”, Jesús ā niiját

(Lc 9.49-50)

³⁸ Túttimah, Juan Jesúsdihi nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwī enechah, bíc newé ma wēpatjīh nemép-wādih ā bacat túutap be. Obohjeéhtih, jwījeéh jumni ā nihcah, caandíh páant jwī chājat túutcap be, át niijíp wut jī.

³⁹ Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā bohénitdih nin pah át niij jepahap wut jī:

—Páant caandíh ñi niijcá bojoó. Ded wā náah yacatdih chājat túut niijná, wā wēpatjīh chāj júutna, túttimah weemdíh yeejép ā jéih niijcán niít. ⁴⁰ Ded jwiítdih en jūihcanni jumna, jwījeéh ā jumna caá.* ⁴¹ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wííhwā ñi jumát jíib, ded yeebdíh ā túi teo wáacachah enna, Dios caandíhbut ā túi chāj bipna caá. Ñi babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdíh ā wáhuchah, páant ā chājat jíib caandíhbut Dios ā túi chāj bipna caá, Jesús át niijíp wut jī.*

---

* 9:35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26 * 9:37 Mt 10.40; Lc 10.16;
 Jn 13.20 * 9:40 Mt 12.30; Lc 11.23 * 9:41 Mt 10.42

Bitadih jwĩ yéej chājat tūtuchah, jwiít dih bádí peéh chājat ã jumtat

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² “**Nin wébít panihni weemdíh túi** jenah joinídih ded yeejép ã chājat tūtutaji jíib, Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chājbipna caá. Caán ã yéej chājat tūtut pínah játil, áih butdih bádí jeé júdujĩh chéó búudhñit, bádí mũjna caandíh ĩ yohochah, áta túi tagaá. Páant ĩ chājachah, caán wébít panihnidih ã yéjacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chājcan tagaá. ⁴³⁻⁴⁴ **Ñíih téihyajĩh yeejép chājna, caán téihyadih bóod yohat pahjeh caán ñi yéej chājatdih ñi cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dũbcan, coyíwãbut wũncannit ĩ jum̃bipna caá. Ñíih téihyadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjeh áta bũud tágaá. Yeéboó pánihni cóloh jum̃na yũhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jum̃bipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajĩh iiguípna ñi bejehchah, bádí yeejép ñita yap tagaá. Pánihna, ñi yéej chājatdih cádahat caá náahap.** ⁴⁵⁻⁴⁶ **Biíc yoobó ñíih jítchajĩh yeejép chājadih bejna, caán jítchadihbut bóod yohat pahjeh caán ñi yéej chājatdih ñi cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dũbcan, coyíwãbut wũncannit ĩ jum̃bipna caá. Ñíih jítchadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjeh áta bũud tágaá. Yeéboó pánihni cólohjeh jum̃na yũhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jum̃bipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah jítchajĩh iiguípna ñi bejehchah, bádí yeejép ñita yap tagaá.** ⁴⁷⁻⁴⁸ **Biíc yoobó ñíih quíibjĩh ennit, yeejép chājna, caan dáhdih ñi wáat yohat pah caán ñi yéej chājatdih ñi cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá.** ^{*} **Caanná iigát dũbcan,**

* 9:43-44 Mt 5.30   * 9:47-48 Mt 5.29

coyíwābūt wuncannit ī jumbipna caá.* **Caán quíibdih ma yohochah nihna, caan dáhjeh āta buud** tágaá. Pánihna, bíic bŵwá quíib wihcanni yuhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah quíibjīh iiguípna ñi bejehah, yeejép pohba ñita yap tagaá.

⁴⁹ **“Nin baácdih jum** jwuhna, nihat cáacwā yeejép yapat caá náahap, ī yéej chājatdih cádahnit, túinijeh ī túut nuumát pínah niijná. Jwī jeémátdih núumni āpí náahna caá, ā túi nuñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwādihbūt yeejép yapat ā náahna caá, túut nuumnít, ī túi chājat pínah niijná. ⁵⁰ **Núumni** bŵiná, jeémátdih ā túi nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni ā buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá. Pánihna, ñi jeémátdih núumnijīh ñi túi buyát pah, yeéb bitajeéh bíicdih ñi túi jumat túut niijná, túinijeh ñi chājaá”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.*

10

Ī weha mánadih ĩ yohcat

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Capernaum tútchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán muj conanaáboó Jesúsŵā ĩ chúuh juibínachah, dawá Jesús pebh ĩt míic wáac juibínap wut jī, páant muntih. Páant ā pebh ĩ míic wáac juibínachah ennit, āpí bohéatji pahjeh muntih āt jwúub bohénap wut jī. ² Páant ā bohéat pónih, fariseowābūt ĩt juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdiħ nin pah ĩt niij úubh joyóp wut jī, ded pah ā jepahatdih joinít, caandíh ĩ naóh yacat túut niijná:

—¿Jwī weha mána yaáhdih jwī yohochah, ā túimi naniít? ¿Dios ā wutatboó páant niít ā chājat túutur, ma jenah joyóchah? ĩt niijíp wut jī.

* 9:47-48 Is 66.24   * 9:50 Mt 5.13; Lc 14.34-35

³ —¿Ded pah tigaá Moisés ãt niij wutji? Jesús queédih ãt niij wúbh joí jwúubanap wut jĩ.

⁴ —‘Majeéh bólidih cádahíhna, “Meém ma túicat enna, meemdíh wā yohna caá”, niij daácnit, caántdih ñi wūhú. Páant niij daác wūhñit, majeéh bólidih ma cádahachah, ã túina caá’, Moisés ãt niij daacáp tajĩ, fariseowã ãt niij jepahap wut jĩ.*

⁵ —Diosdih ñi nhowã ã jepahíhcah enna, páant Moisés ãt niij daacáp tajĩ. ⁶ Páant ã niij daacátji ã jumuchah yuhna, jon játih nin baácdih chájnñit, newé yad bícdih Dios ãt chájpap wut jĩ.* ⁷ Pánih bícdih ã chájachah, newé ã mánadih cádahñit, yad bícdih apí jumna caá. ⁸ Queét chénewã jumna yuhna, bíc bácah panihñit caá ã jumap.*

⁹ Pánihna, Dios queédih bíc bácah panihñit ã chájachah, queétjeh míic cádahcat caá náahap, Jesús queédih ãt niijíp wut jĩ.

¹⁰ Páant ã niiját túttimah, muúboó jumna, páant ã naawátjidih ã bohénit caandíh ãt wúbh joyóp wut jĩ.

¹¹ Páant ã wúbh joyóchah, nin pah queédih ãt niij jepahap wut jĩ:

—Ded ájeéh bólidih yohnit, bíh wilidih jwúub áa jumna, ã yohnidih yeejép ã chájna caá. ¹² Yad wilibut newédih yohnit, bíhdih jwúub áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chájna caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

Jesús wébitdih ã wúbát

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Cáacwã ã wehdih ã teo jáha wúbát pínah niijná, Jesús pebhna ã mána ãt wub juibínap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitboó queédih ennit, ãt jípónih jūihñap wut jĩ.

* 10:4 Dt 24.1-4; Mt 5.31 * 10:6 Gn 1.27; 5.2 * 10:8 Gn 2.24 * 10:12 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

¹⁴ Páant ĩ jũihñuchah ennit, Jesús ĩjnit, ã bohénitboodih nin pah át niĳ jũihñup wut ĳi:

—Wébít wã pebh ĩ jũúwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queébtidih ñi niĳcá bojoó. ‘Dios wã maáh caá’, niĳnit, queét wébít caá túi jenah joinít ĩ jumup. ¹⁵ Dios ã maáh jumupna waadnitboó nit wébít ĩ jenah joyát pah jenah joinít ĩ jumna caá. Yoobópdiĳ yeebdih wã naóhna caá. Nitbit Diosdih ĩ náahat pah yeéb ñi náahcan, Dios pebhna ñi jéih bejcan nit, át niĳíp wut ĳi.*

¹⁶ Páant niĳ péanit, wébitdih ub túuh teo jáhanit, nin pah Diosdih át niĳ úúbup wut ĳi: “Nitbitdih ma túi teo wáacá, Paá”, át niĳíp wut ĳi.

*Dawá bií déedih bíbohni Jesúsdiĳ ã úúbh joyát
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

¹⁷ Jesús wã namádih ĩ bejchah, biíc newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih wěina, nin pah át niĳ úúbh joyóp wut ĳi:

—ĳTúí Bohení, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá wã chájbi? át niĳíp wut ĳi.

¹⁸ —ĳDépanih tigaá ‘Túini’, weemdih ma niĳ? Diosjeh caá túini. ¹⁹ Dios ã wutatdih ma jéihna caá. ‘Cáacdiĳ ma mao yohca bojoó.* Ma áa nihcannihjĩh ma yéej chájca bojoó.* Ma nuumcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Bitadiĳ yee naóhnit, íih bií déedih ma ubca bojoó. Ma mánadiĳ túiniĳeh ma chájaap’,* Dios ã niĳíp ĳi. Caán ã wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caandih át niĳíp wut ĳi.

²⁰ —Bohení, wébít jumna, wã yap yohcatji pah, buubut biíc yoobó wã yap yohcan caá, Jesúsdiĳ át niĳíp wut ĳi.

---

* 10:15 Mt 18.3   * 10:19 Ex 20.13; Dt 5.17   * 10:19 Ex 20.14; Dt 5.18
* 10:19 Ex 20.15; Dt 5.19   * 10:19 Ex 20.16; Dt 5.20   * 10:19 Ex 20.12;
Dt 5.16

²¹ Páant ã niijíchah joí, en jáhanit, Jesús caandíh ãt oyop wut jĩ.

—**Diosjeéh ma túi** jummat pínah, bainí caá meemdíh ã judhdap. Nihat míih bíí déedih jíib chājadh ma bejeé. Pánih jíib chājnit, caán jíibdih moh yéejnitdih ma wūhú. Páant ma wūhuchah, nin baácboó ma bíbohatji chah túini míih pínah Dios pehbboó ã jumvipna caá. Wã niiját pah chāj péa, wajeéh ma pée jūwú, Jesús ãt niijíp wut yah jĩ.

²² Oboheéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bíí déedih bíbohni jumna, áih bíí déedih jíib chāj wūhíhcan, búdí ãt jígahap wut jĩ. Pánih jígahnit, jepahcanjeh, ãt jwúub bejep wut jĩ.

²³ Páant ã jwúub bejehah, ã bohénitdih tac púud ennit, nin pah Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—**¡Dawá bíí dée bíbohni Dios ã maáh** jumupna ã waadát ã buona caá! ãt niijíp wut jĩ.

²⁴ Páant ã niijíchah joinít, queétboó ãt joí wúhi bejep wut jĩ. Páant ã wúhi bejehah ennit, queétdih Jesús nin pah ãt jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—**Némewáá, det Diosdih túi** jenah joicán, ‘Nihat wíih bíí déejíh wã túi yapvipna caá’, niij jenah joinít, Dios ã maáh jumupna ã jéih waadcán caá. ²⁵ **Camelloboó awí íitbitdih ã yabac bejíchah nihna, ãta buo** tagaá. Pánihat pah, dawá bíí dée bíbohni Dios ã maáh jumupboó ã waadíhichah yuhna, búdí ã buona caá, ãt niijíp wut jĩ.*

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, chah wúhi bejna, queétjeh nin pah ãt míic niijíp wut jĩ:

—Páant ã niijíchah bácah, Dios ã jumupboó ded ã jéih waadcán níit, ãt niijíp wut jĩ.

²⁷ —**Cáacwã ded pah ã jenah joyátjéhjeh ã túi** chājíhna yuhna, Dios pehbboó ã jéih bejcan níit. Diosjeh iiguipna

---

* 10:25 Pr 11.28

bejnit déedih ã táí ùbna caá. Caanjéh tigaá nihatdih jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ã wihcan caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁸ —Maá, weemdíh ma joi jwúhúú. Majeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwĩ cádahap jĩ, Pedroboó át niijíp wut jĩ.

²⁹⁻³⁰ —**Yoobópdi**h yeebdíh wã naóhna caá. **Det wíih** túini doonádih jepahnit, wã weñat pínahdih chājat túut niijná, nihat íih bíí déedih cádahnit, páant ĩ chājat jíib búdí táinidih ĩ bíbohbiḡna caá. Íih muunádih, ĩ úudwādh, ĩ mánadh, ĩ weha mána yaádhdh, ĩ wehdih, íih wápchidih yuh buca cádahnit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá ĩ bíbohbiḡna caá. Obohjeéhtih, pánih túini jumna yuhna, yeejéḡḡt ĩ yapbiḡna caá. Túttimah bóo láabut páantjeh Dios bíícdih ĩ jumbiḡna caá. ³¹ **Obohjeéhtih,** **nin baácboó** jum jwuhnit, dawá cáacwā búdí bíí dée bíbohniḡti, Dios pebhboó moh yéejnit ĩ jumbiḡna caá. Pánihna, nin baácboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta ĩ jumbiḡna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.*

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Túttimah, Jesús Jerusalén tútchina ã bohénitdih át numah aab béjep wut jĩ. Caán tútchina ã numah bejchah ennit, ã bohénitboó ĩt wúhi bejep wut jĩ. Bitá ĩjeéh péenitbut búdí ĩt úumup wut jĩ. Pánihna, Jesús doce ã bohénitdihjeh bitadh yuúḡḡbit numah bejnit, ded pah cáacwā caandíh ĩ chājat pínahdih queétdih át jwúub naáwáp wut jĩ: ³³ **“Jerusalén** tútchina aab béjna caá jwĩ chājap. Caanná jwĩ juibíát túttimah, weém, nihat cáacwā úud jeñédih caanjíh moón ĩ teobiḡna caá. Pánih teonit,

* 10:31 Mt 20.16; Lc 13.30

sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wutajjidih bohénit biíc dih ĩ wũhbirna caá. Pánih wũhnit, judíowã nihcannitboodíh ĩ jwúub wũh yapabirna caá, weemdíh ĩ mao yohat pínah niijná. ³⁴ **Páant ĩ mao yohat túutuchah**, queétboó deoh naóh, mao mácjíh coí jáhanit, weemdíh ĩ pũibirna caá. Páant ĩ chājat túttimah, weemdíh ĩ mao yohbirna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mao yohochah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pũd jũóhbirna caá, páant mũntih”, ãt niijíp wut jĩ.

Santiago, Juanjĩh Jesús dih ĩ úubh joyát
(Mt 20.20-28)

³⁵ Páant Jesús queétdih ã niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjĩh Jesús pebhna jũibínit, caandíh nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwĩ niiját pah jwiít dih ma chāj wũhuá, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁶ —**¿Ded pah wã chājat tigaá yeéb ñi náah?** Jesús queétdih ãt niij úubh joyóp wut jĩ.

³⁷ —Nihat cáacwã ĩ maáh waadná, meém biíc dih jwiít dihbut ma chúudat túutú, majeéh maáta jwĩ jumat pínah niijná. Weemdíh ma jéihyepmant bóo bũwámant chúudat túut, wã úudboodíh wáyámant bóo bũwámant ma chúudat túutú, Jesús dih ãt niijíp wut jĩ.

³⁸ —**Ded pah yeéb yeejép ñi yapat pínah dih jéihcan yuhna**, páant weemdíh ñi niij úubhna caá. ¿Bũu weém yeejép wã yapat pínah dih biíc yoobó yeebút yeejép yapnit, ñi jéih bũujámi naniít? queétdih ãt niij úubh joyóp wut jĩ.*

³⁹ —Biíc yoobó yapna yuhna, jwiítboó jwĩ jéih bũujámi nacaá, ĩt niij jepahap wut jĩ.

---

* 10:38 Lc 12.50

—Weém yeejép wã yapat pahjeh yeebbút yeejép ñi yapbipna caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ñi jumuchah yuhna, wãjeéh chúudnit pínahdih wã jéih ñiocan caá. Caandíh wã ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ã ñíonitjeh wã jéihyepmant bóo bŵámant, wáyámant bóo bŵámantbut ï chúudbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

⁴¹ Santiago Juanjĩh ï húbátjidih joinít, bita ã bohénitboó queétdih ït íijip wut jĩ. ⁴² Páant ï íijichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Diosdih jéihcannit maátaboó íih cáacwādih wutna, nihat jéihnít dée pah queétdih ípí wēp wutna caá. ⁴³ Yeébbóó páant ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondíh teo wũhni panihni jumt caá náahap.* ⁴⁴ Ded nihatdih wutíhna, bitadih teo wũhni ã jumŋ naáh.* ⁴⁵ Weembút oboh jumni panihni wã jumna caá. Pánih jumna, weém nihat cáacwā úud jehé jumna yuhna, nin baácboó jũóhna, cáacwā weemdíh ï teo wũhatdih wã bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadih wã jũúwúp be. Dawá ï yéejat jíib iiguípna bejnit déejidih túi ũbat túut niijná, queétdih wun wũhndih wã jũúwúp be, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Jéih encanni Bartimeodih Jesús ã booaat

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Túttimah, Jesús ã bohénit bícdih Jericó tútchiboó ït jwíbínap wut jĩ. Jwíbínit, ï waad yábac bejchah, queétdih dawá ït péenap wut jĩ. Páant ï yabac bejchah, jéih encanni, Bartimeo wut jumni, namá jwéejdih dinero húbh chúudna át chãjap wut jĩ. Caán Timeo ã wũh wut jĩ.

* 10:43 Lc 22.25-26
22.27; Jn 13.12-15

* 10:44 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26

* 10:45 Lc

⁴⁷ Pánih chúudnit, Jesús wã ï yap bejehah joinít, Bartimeo nin pah át niíj ej jwíhip wut jĩ:

—¡Jesús, David juima, Dios ã wahni, weemdíh ma jíghah en teo wáacá! át niíj ejep wut jĩ.

⁴⁸ Obohjeéhtih, páant ã niíj ejehah joinít, cáacwã caandíh ít jũihñup wut jĩ:

—Pánih ejcan, ma laihca bojoó, ít niijíp wut yuh jĩ.

Obohjeéhtih, páant ï niíj jũihñuchah yuhna, Bartimeoboó chah wëpép át ejep wut jĩ.

—¡David juima, Dios ã wahni, weemdíh ma jíghah en teo wáacá! át niijíp wut jĩ.

⁴⁹ Bartimeo páant ã niíj ejehah joinít, bejna yuhna, chãonít, nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—**Caán ã jũúwú** naáh, át niijíp wut jĩ.

—Ma weñeé. Ma ñah ñuhúú. Meemdíh ‘Jũúwú’, ã niijná caá, caandíh ít niijíp wut jĩ.

⁵⁰ Páant ï niijíchah joinít, áih jih bóo yégueh chóodih ub yoh jéena, ñah ñuhnit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jĩ.

⁵¹ Páant ã pebhna juibínachah, Jesús caandíh nin pah át niíj uúbh joyóp wut jĩ:

—**¿Dedé dée tigaá meemdíh wã chãjbi?** át niijíp wut jĩ.

—Bohéní, búdí wã eníhna caá, át niíj jepahap wut jĩ.

⁵² —**Ma bejeé. Weemdíh ma túi** jenah joyát jíib enni ma jumna caá, Bartimeodih át niijíp wut jĩ.

Jesús páant ã niijíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wut jĩ, bũca. Pánih ennit, Jesús ã bejehah, Bartimeobut ãjeéh át bejep wut jĩ.

11

*Jesús wã Jerusalénna ï waadát
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)*

¹ Jericó tútchimant bejnit, Jesús ã bohénit biíc dih Jerusalén tútchina ït bejep wut jĩ. Caán tútchidih ï juibíat pínah játih, Betfagé tútchibit, Betania tútchibitbut pehbbit ït juibínap wut jĩ. Olivo dah jeé púuj dih bóo tútchina wut jĩ. Caánboó juibínit, chénewã ã bohénit dih caán bainí tútchina Jesús ãt wahap wut jĩ.

² —**Con pehbbit bóo tútchibitna ñi bejeé.** Caanná juibínit, chéoni burro wũúhdih ñi enbipna caá. Cáacdih duo jwúhcanni caá. Caandíh ñi wataáp. Watnit, ñi ub jũúwá. ³ **Bitá ñi watatdih ennit, ‘¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat?’ ï niijíchah, ‘Jwĩ Maáh caandíh ã ub jwuhat tautup be.** ã náahatdih chãj péa, ã jwúubabipna caá’, queédih ñi niijí, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

⁴ Jesús páant ã niijíchah joinít, ït bejep wut jĩ. Juibínit, jêc pebh chéoni, namáboó ñahni, burro wũúhdih ït enep wut jĩ. Ennit, caandíh ït watap wut jĩ. ⁵ Caan pébh en ñahnit, nin pah ït niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat? ït niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ï niijí wúbh joyóchah joinít, Jesús ã niijátji pah queédih ït jepahap wut jĩ.

—Páant ta tigaá. Ñi ub bej jwuhúú, ït niijíp wut jĩ. Páant ï niijíchah joinít, Jesús ã páñapboó ït ub bejep wut jĩ. ⁷ Pánih ub juibínit, íih jih bóo yégueh chóodih tóo dugnit, burrodih ït cáagap wut jĩ. Cáag péanachah, burrodih púuh laabnít, yéguehjih Jesús ãt chúudap wut jĩ. Pánih chúudnit, Jesús wã Jerusalén tútchina ït bejep wut jĩ.

⁸ Dawá cáacwã íih jih bóo yégueh chóodih namáboó ït jwej waáwáp wut jĩ. Bitabut tútchi jwéejdih ï bóodniji táam núonadilh ub jũóhni, namáboó ït jwej waáwáp wut jĩ. Íih yégueh, táam núonadilhbut namáboó jwej waóhna, Jesús ï maáh pínah ã jumadilh júutna ït chãjap wut jĩ. ⁹ Páant

Jesús wã ï bejchah, ã waáwápmant, ã méimant péenitbut nin pah ït niíj ejep wut jï:

—¡Diosdih jwï wëi naóh jïh! ¡Hosana, nin Dios ã wahni jwiít judíowãdih teo wáacni pínah ã túi jummu naáh!* ¹⁰Jwï nno David ã maáh jummatji pah nin jüóhni ã jwúub maáh jumtipna caá. ¡Túina caá ã maáh jummat pínah! ¡Túina caá, Paá! ¡Meém caá mat wahap! niijná ït chãjap wut jï.

¹¹Pánih bejna, Jesús wã Jerusalén tútchina juibínit, Dioh munná ït waad béjep wut jï. Pánih waad béjnit, Jesús nihadih át táoh en jibip wut jï. Táoh en péanit, tóo ñáh jüúwúchah, Betania tútchina Jesús doce ã bohénit bícdih ãwudih ït jwúub bejep wut jï.

Jesús higuera nahdih ã wunat tútat

(Mt 21.18-19)

¹²Túttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tútchidih ãonitji Jerusalén tútchina ït jwúub bejep wut jï. Pánih bejnit, nuugúp wunna, higuera túi wawá jumni nahdih yúup en bojnit, Jesús áih quehedih bididih át bejep wut jï. ¹³Obohjeéhtih, túini wawá jumna yuhna, quehcat láa ã jumuchah, áih quehe át wihcap wut jï. ¹⁴Pánihna, ã quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih át niijíp wut jï:

—¡Ma quehcah, cáacwã míih quehedih ï jwúub jeémpcan níít! át niijíp wut jï.

Caan náhdih páant ã niijíchah, ã bohénit ït joyóp wut jï.

Jíib chãjnitdih Dioh mummánt Jesús ã jüih ñun bácaat

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵Páant niíj péanit, Jerusalén tútchina ït bejep wut jï. Caanná juibínit, Dioh muú jóocmant bóo juúhdih ït jwúub waad béjep wut jï. Pánih waad béjnit, bíí dée jíib

* 11:9 Sal 118.25-26

chājnitdih Jesús āt jūih ñuun bácanap wut jī. Dinero túut nuumnít cáacwáih cáagat naanádih, jopwádih jíib chājnitíh chúdat naanádihbut āt ub yoh áacanap wut jī.
¹⁶ Pánihna, bíi déedih jírónih ub yabac bejnitdih Jesús āt jūih jwúuba bojop wut jī.

¹⁷ Pánih jūih baca péanit, caánboó jumnitdih Jesús nin pah āt niij bohénap wut jī:

—Dios naáwátidih naóh yapani jon játih nin pah āt niij daacáp tajī: “Wíih múú nihat baácmant moón weemdíh úúbát pínah múú caá”, Dios ā niijíp be’, āt niij daacáp tajī.* **Obohjeéhtih, cáacwā Diosdih** úúbádih ī juyúchah yuhna, yeéboó queétdih yeenit nuumná caá ñi chājar. Pánih chājnit, Dioíh múúdíh yéejana, nuumnít ī jummat pínah múú chājna caá ñi chājar,* Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

¹⁸ Páant Jesús ā niij bohéatdih joinít, dawá cáacwā bádí it joí wúhi bejep wut jī. Ī joí wúhi bejatdih jéihnit, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut cáacwāboó queétdih cádahnit, Jesúsboodíh ī jwúub péeat pínahdih it úumup wut jī. Jesús Dioíh múúdíh páant ā niijíchah joinít, caandíh úumna, nin pah it míic niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandíh jwī jéih mao yohbi?” it niijíp wut jī.

¹⁹ Tōo náh jūúwúchah, Jesús wā Jerusalén tútchimant it jwúub bac bejep wut jī, páant muntih.

Higuera nah ā wunat

(Mt 21.20-22)

²⁰ Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tútchina jwúub aab béjna, higuera nahjidih it enep wut jī. Caan náh ātát wunah bejep wut jī. ²¹ Caan náh ā wunatdih ennit, Jesús

* 11:17 Is 56.7 * 11:17 Jer 7.11

ã niijátjidih náhninit, Pedroboó caandíh nin pah át niijíp wut jĩ:

—¡Bohéní, ma eneé! Higuera nah ma wunat túutni jáantjeh át wunah bejep tagaá, át niijíp wut jĩ.

²² —**Dios ã wēpatdih ñi túi jenah joyoó.** ²³ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá.** Diosdih túi jenah joinít, ‘Weém wã úúbat pahjeh ã yapbipna caá’, ñi niij jenah joyóchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá. Dios ã wēpatdih túi jenah joiná, nin jeedíh búdí mujna ñi bejat túutuchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá.* ²⁴ **Nin pah yeebdíh wã jwúub naóhna caá.** Diosdih úúbhna, ‘Wã úúbat pahjeh tigaá weemdíh ã wúhup’, niij jenah joinít, ñi úúbatdih ñi bíbohhipna caá. ²⁵ **Obohjeéhtih, Diosdih ñi úúbat pínah játih, yeebdíh bita yeejép ĩ chājatjidih ñi ĩj yayaá.** Páant ñi ĩj yayáchah ennít, yeéboó ñi yéj chājatdih jwĩ ĩp jeáboó jumnibut ã ĩj yaibípna caá.* ²⁶ **Obohjeéhtih, yeebdíh yeejép chājnitdih ñi ĩj yaicáh ennít, jwĩ ĩp jeáboó jumni bíic yoobó ñi yéj chājatdih ã ĩj yaicán niít,** Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

Jesús ã wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Páant niij béjna, Jerusalénna Jesús wã ĩt jwibínap wut jĩ. Pánih jwibínit, Dioíh muú jóocmant bóo jwúhdih ĩt táoh enep wut jĩ, páant muntih. Páant Jesús ã táoh enechah, sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiít judíowādih waóhnit bíicdih ã pebh jwibínit, ²⁸ nin pah caandíh ĩt niij úúbh joyóp wut jĩ:

—¿Deíh wēpatjĩh tibeé jwín páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ã wut? ĩt niijíp wut jĩ.

²⁹ —**Yeebdíh caá wã jwíih** úúbh joibíp. Weemdíh ñi túi jepahachah, weembút ñi úúbh joyátidih wã jepahbipna

* 11:23 Mt 17.20; 1Co 13.2 * 11:25 Mt 6.14-15

caá. ³⁰ ¿Juan yeebdíh ã daabánachah, déhe tibeé caandíh ãt daabáát túutji? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Dios ãt wutjican taniít? ¿Cáacwāboó niít caandíh ãt daabáát túutjip? ñi jenah joyóchah, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

³¹ Páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ãt míic niijíp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá jwĩ niij jepahbi? ‘Dios Juandih ãt wutup taji’, jwĩ niijíchah, ‘Páant ã jumuchah yuhna, ¿dépanih tijí caandíh ñi jepahcan?’ jwiít dih ã niij jũihbipna caá. ³² Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naawát dih naóh yapani yoobát ã jumup jĩ’, ã niij jenah joiná caá. Páant ã niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cáacwājeh caandíh ãt daabáát túutjip taga’, jwĩ niij jepahachah, queét jwiít dih ã iijbipna caá”, ãt míic niijíp wut jĩ. Pánihna, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiít judíowādih waóhnitbut cáacwādih ãt úumup wut jĩ. ³³ Pánih úumnit, Jesús dih nin pah ãt niij jepahap wut jĩ:

—Juandih daabáát túutnidih jwĩ jéihcan caá, ãt niijíp wut jĩ.

—Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembút yeebdíh wã naóhcan niít, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

12

Jiwá iguihadih yeejép teo wũhnit naawát

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Páant niij péanit, Jesús nin ã jenah joiní naawátjĩh cáacwādih ãt niij bohénap wut jĩ: “**Biíc newé jiwá iguĩdhĩh ã momop be. Mom péanit, wáihyat júdudih chãj péa, caán iguĩdhĩh ã búuh chuñat pínah muudíhbut ã chãjap be. Pánih chãj péa, jap bóo muudíhbut ã chãjap be, caán iguĩh wáapdhĩh ã en dawát pínah niijná. Caandíh chãj péa, bitadhĩh en dawát túutnit, caán biíh baácboó jib**

jwuhudih ã bejep be.* ² Túttimah, iguíh ei láa caandíh teo wáhnidih áih iguíh wáapna ã wah bojop yuh be, áih iguíh jíibdih ã wúbát pínah niijná. ³ **Obohjeéhtih, caanná ã juibínachah**, iguíhadih en daonítboó caandíh teonit, ã maáhdih jíib wahcanjeh, ã pãi ñũũn yóh jwúuba bojop be. ⁴ Túttimah, iguíha mínah biíh caandíh teo wáhnidih ã jwúub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, ã juibínachah, caandíhbut yeejép niijnít, áih wao dáhdih ã dúuc mawap be. ⁵ **Páant ã chãjat túttimah**, biíhdih ã wah bojochah, wápchi en daonít caandíh ã mao yohop be. Dawá bitadihbut ã wahachah, biquínadih mao yohnit, bitadih ã yeejép chãjap be.

⁶ **“Caán iguíha mínahdih ã wúúh**, búdí ã oinijeh ã judhdup be. Pánihna, ã wúúh ã oinidih ã wahap be, bæca. Pánih wahnit, nin pah ã niíj jenah joyóp yuh be: ‘Wã wúúhboodíh ã túi chãjbipna caá’, ã niíjap be. ⁷ **Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh nin pah ã míic niíj wéhenap be: ‘Nin wápchi mínah wúúh caá.** Caandíh jwí mao yoh jííh, behe ã wunat túttimah, nin jwííh wáap ã jumat pínah niijná’, queétjeh ã míic niíjap yuh be. ⁸ **Páant niijná, caandíh mao yohnit, wápchi jwéejboó áih bácahjidih ã yohop be.**

⁹ **“¿Wápchi mínah jwúub juibínit, ded pah tigaá caán wápchidih en daonítidih ã chãjbi? Nin pah queétdih ã chãjbipna caá: Queétdih mao yohnit, bitaboodíh caán wápchidih ã en dawát túutbipna caá. ¹⁰⁻¹¹ ¿Dios naáwát-dih naóh yapani ã daacátjidih yeéb ñi bohécannit jíí? Nin pah ãt niíj daacáp tají: ‘Muú teonit túini jee dáhnadih ñíonit, ã náahcanni dahdih ã yohop yuh be. Obohjeéhtih, caán ã yohni dahdih-jeh tigaá Dios ã ñíwip. Caandíh ñíonit, áih muú**

* 12:1 Is 5.1-2

pánihnidih chājna, choójboó caan dáhdih ã jwíh jwejep be, caán m̄udíh túi jenah enat túut niijná. Caán jee pánihni Dios ã wahni pínah Cristo tigaá. Páant ã chājachah ennit, jwiítboó caandíh búdí jwí wěina caá', ãt niíj daacáp tají", (Sal 118.22-23)

Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

¹² Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiít judíowã jwí maáta biíc dih nin pah ĩt niíj jenah joyóp wut jĩ: "Jesús iguñhadih en daonít naáwátjĩh jwiít dih jũihna caá ã chājap", ĩt niijíp wut jĩ. Páant niíj jenah joinít, Jesús dih ĩt tewíhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, cáacwādih úumnit, caandíh teocanjeh, ĩt bejep wut jĩ.

Romano maáta ĩ úúbát túutni dinero júdu
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Pánih bejniti fariseowã ĩ maátaboó biquína ĩjeéh moondíh Herodesjeéh moondíhbut, Jesús pebhna wahna, caandíh ĩt úúbh joyát túutup wut jĩ, Jesús mácah ã jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná. ¹⁴ Pánihna, Jesús pebhna juibínit, queét yeenitboó caandíh nin pah ĩt niíj úúbh joyóp wut yuh jĩ:

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiít dih ã chājat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwã ĩ niijíchah, maáta ĩ jumuchah yuhna, úumcanejeh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí úúbh joyát dih ma jepahaá: ¿Roma baácdih moón ĩ maáh César ã úúbát túutni núodih caandíh jwí wũhuchah, ã túi níit? ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁵ Páant ĩ niíj úúbh joyóchah, ĩ yeeatdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih ãt niíj jepahap wut jĩ:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ñi jepahat túut? Ñi bíbohni dinero júdu dih weemdíh ñi wūhú, wā en jwəhat pínah niijná, át niijp wət jī.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, caandíh bíc júdu ít wūhup wət jī. Páant ī wūhuchah, caán júdu dih ennit,

—¿Nin júdaboó deíh móot, deíh wūt tigaá ā jum? queétdih át niijp wət jī.

—Césaríh móot, áih wūtbut ā jumna caá, ít niij jepahap wət jī.

¹⁷ —Caán láa bácah nin júdu Césaríh pínah caá. Páni-hna, áih pínah ā jumuchah, caandíh wūhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ā jumuchah, Diosboodíh ñi wūhú, Jesús queétdih át niijp wət jī.

Páant ā niij jepahachah, ít joí wūhi bejep wət jī.

Cáacwā ī jwúub boo pud jūwát

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Páant queétdih ā jepahat túttimah, biquína saduceowā jwəh Jesús pebh ít juibínap wət jī. Queét saduceowā “Cáacwā wanna, ī jwúub boo pud jūóhcan niít”, niijnít ī jumup jī.* ¹⁹ Páant niij jenah joinít, nin pah Jesús dih ít niijp wət jī:

—Bohéní, nin pah Moisésji át niij bohénap tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jummat náahap. Pánihna, ā úudboó áa wih jwəhcani ā jumuchah, éemp wunnih dih ā bíboho naáh, ā úud jeñé báadhda weh pah ī weh jummat pínah niijná’, Moisésji át niij daacáp tají.* ²⁰ Bíc weh sietewā ī jumup be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunup be. ²¹ Á úudboó weép jeñé áajidih ā jwúub áa jumup yuh be. Páant áa jummat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih,

* 12:18 Hch 23.8 * 12:19 Dt 25.5

weh wihcanjeh caanbút ã wunur be. Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ã wunur be. ²² Páant míicjeh queét nihat í buúd beedép be. Páant mi weha mána í wun beedát túttimah, í áajibut mi wunur be. ²³ Pánihna, queét nihat siete í áaji, nihat í jwúub boo pud júuwúchah, ¿ded áa tigaá mi jumbi? Jesús dih ít níj úubh joyóp wut jí.

²⁴ Páant í níjíchah joinít, Jesús queédih nin pah át níj jepahap wut jí:

—**Dios naáwát dih jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan**, yeéb-booó yoobópdih jenah joicánnit caá. ²⁵ **W**unnitji í jwúub boo pud júuwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit í jumbipna caá. ²⁶ **Obohjeéhtih**, **w**unnitji í boo pud júuwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá: Moisésji iigni chálihdih ã enatjidih nin pah át níj daacáp tají: ‘Dios nin pah weemdíh ã níjíp jí: “Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá”, ã níjíp jí’, Moisés át níj daacáp tají.* ²⁷ **Í w**unat túttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios át níjíp wut jí. ‘Í Maáh caá’, ã níjátjidih joinít, báadhnit í jummatdih jwí jéihna caá. ¡Dios báadhnitdihjeh maáh ã jumna caá! Pánihna, ‘Wunnitji í jwúub boo pud júóhcan níít’, níj jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, át níjíp wut jí.

Chah jenah joyát wutat

(Mt 22.34-40)

²⁸ Moisés ã wutatjidih bohénitjeéh jumni Jesúswā pebh jwibínit, í míic wéhenachah, át joyóp wut jí. Jesús ã túi jepahachah joinít, nin pah caandíh át níjíp wut jí:

—¿Dios jwiít dih ã wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? át níjíp wut jí.

---

* 12:26 Ex 3.6

²⁹ —**Nin wutat** caá chah ã jumap: ‘Yeéb judíowã nindih ñi joyoó: Dios ñi Maáh, biicjeh tigaá ã jumap. ³⁰ **Páant ã jumuchah**, chah jenah joí, túi jepahnit, wēinit, caandíh búdí ñi oyoó’, Moisés át niíj daacáp tajī.* ³¹ **Caán wutat** nump, nin biíh wutat ã jumna caá. ‘Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadihbüt búdí ma oyoó’, át niíj daacáp tajī.* **Caán chéne wutatna** nihat biíh wutatnadih chah jenah joyát pínah ã jumna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

³² —Páant tigaá Bohéní. Yoobópdih tigaá ma niijíp. Dios biicjeh tigaá báadhni. Biíh wihcan caá.* ³³ Páant ã jumuchah, caandíh chah jenah joí, túi jepahnit, wēinit, oyat caá jwiít dih náahap. Jwī míc oyat pahjeh bitadihbüt oyat caá náahap. Nuñúpdih mao cáonit, Diosdih jwī weñechah, ã túina caá. Páant ã túyuchah yuhna, Diosdih, cáacwādhbüt jwī oyat caá chah ã náahap. Meém páant ma niiját yoobópdih tigaá, Jesús dih át niijíp wut jī.*

³⁴ —**Dios ma maáh ã jumat** pínah bainí caá meemdíh ã judhdap, Moisés ã wutatjidih bohénidih Jesús át niijíp wut jī.

Páant ã niijíchah joí úumnit, bita it uúbh joicáp wut jī.*

¿Cristo déhe ã juima tigaá?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Dioíh muudíh waadnít, Jesús nin pah át niíj bohénap wut jī:

—**‘Dios ã wahni pínah Cristo David juima** ã jumbipna caá’, Moisésji ã wutatdih bohénit í niíj naóhna caá. ¿Páant niíj naóhna, ded pah niíj bohé tigaá í chāj? ³⁶ **Davidjjeh Túini Espíritu** ã wutuchah, nin pah át niíj daacáp tajī:

* 12:30 Dt 6.4-5 * 12:31 Lv 19.18b * 12:32 Dt 4.35 * 12:33 Os 6.6

* 12:34 Lc 10.25-28

‘Diosboó wã Maáhdih nin pah ã niijná caá: “Wã jéihyep-mant bóo buwámant ma chúudú. Pánih chúudnit, nihatdih ma wutuchah, meemdih en jüihnitdih wã yap yohat túutbipna caá”, ã niijná caá’, Davidji át niij daacáp tajĩ. (Sal 110.1)

³⁷ **Páant niij daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niijíp wut jĩ.** Páant ã niijíchah yuhna, ¿ded pah tigaá Cristo David juima át jumji? Jesús queétdih át niij úubh joyóp wut jĩ.

Páant ã niij bohénachah, dawá caandih it túi wëi joyóp wut jĩ.

Moisés ã wutatjidih bohénit i táicat

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Páant niij péanit, Jesús nin pah queétdih át jwúub niij naóh bohénap wut jĩ: **“Moisés ã wutatjidih bohénit i yéej chãjatdih ñi túi eneé.** Páant queét i chãjat pah ñi chãjca bojóo. Queét maátني yégueh táini chío dæonít, cáacwã i enepdih ípí táoh jib bejna caá. Bí dée jíib chãjapboó bita queétdih túi wëi jwááh úubátidih ípí náahna caá. ³⁹ **Jwiít judíowã jwí bohéat mæudih waáwápboó ípí chúudna caá,** nihat queétdih i túi wëi enat pínah niijná. Numah jeémépboobát bejnit, waáwápboó míicjeh chúudna, ípí wëina caá. ⁴⁰ **Obohjeéhtih, queét éemp wænnit yaádih mæunádih ípí dúuc wáina caá.** Páant queét yaáhdih dúuc wáina yuhna, cáacwã i enepdih Diosdih maatápdih ípí úubhna caá, queétdih i wëi enat pínah niijná. Páant i chãjat jíib Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Éemp wænnih Diosdih mi wãhat

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Judíowã i wæhni dinero ámohat paih pebh Jesús át chúudup wut jĩ. Pánih chúudna, cáacwã caan páihdih

dinero ī yacachah, āt enep wut jī. Caán dinero Dioíh m̄udíh ī ámohochah, ī jīb chājat pínah āt jum̄up wut jī. Dawá bií dée bíbohnit caan páihdih búdí dinero īt yacap wut jī. ⁴² Obohjeéhtih, éemp w̄nnih moh yéejnihboó caan páih pebh j̄uibínit, chéne júd̄una cobrejīh ī chājnijidih mit yacap wut jī. Caán júd̄una n̄mp bainí jīb jum̄ni āt jum̄up wut jī. ⁴³ Caán júd̄unadih mi yacachah ennit, ā bohénitdih ā pebhna j̄úwát t̄útnit, nin pah Jesús queétdih āt niijíp wut jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nint éemp w̄nnih moh yéejnihboó bita nihat ī w̄hat chah mi w̄hup be. ⁴⁴ Bita dawá bií dée bíbohnit, búdí ī w̄huchah yuhna, queétoó páantjeh búdí ī bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihat mi jeémát pínahdih mi jīb chājat déejibitdih mi w̄h beedánap be, āt niijíp wut jī.

13

Dioíh m̄udíh bita ī yohat pínah

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Páant niij péanit, Dioíh m̄umánt ī bac bejechah, biíc ā bohéni nin pah āt niijíp wut jī:

—jBohéní, ma eneé! Nin m̄ú búdí jee dáhnajīh ī chājni j̄táini m̄ú nihcan niít? āt niijíp wut jī.

² —Túttimah, jwiít judíowādih eníhcannit j̄uinít, nin jwí enni búdí m̄ú, nin jee dáhnadib̄at, ī yoh beedábipna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ā wihcan niít, Jesús caandíh āt niijíp wut jī.

Péeni yeó jáap játih ded pah ā yapat pínah

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Túttimah, Jesús wā Olivo jeená páuh laab béjnit, Dioíh m̄ú ā t̄ú jígohopboó īt j̄uibínap wut jī. Caanná j̄uibínit,

Jesús yuúpbít ã chúuduchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjìh ã pebh juibínit, nin pah caandíh ìt niijíp wut jì:

⁴—Ma naáwá jwiít dih. ¿Débólih tigaá meém ma niiját pah ã yapbi? ¿Péeni yeó jáap játih ded pah tigaá ã jwíih yapachah, jwí enbi? ìt niij uúbh joyóp wut jì.

⁵—**Yeéb ñi túi** chãja chaáh. Bitá ì yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁶**‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ì** jüóhbi pna caá. Páant ì yeenachah joinít, Diosdih cádahna, túut nuumnít, páant niijnítboodíh dawá ì péebipna caá.

⁷**“Pebhbit jumnit ì míic mawatdih, yuúp jumnit ì míic mawat doonádihbut ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh bádí ñi jenah joicá bojoó. Páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ã judh jwuhbipna caá. ⁸ Caán láa bíic baác dih moón biíh baác dih moonjìh ì míic maobipna caá. Nihat baácboó búdí míic mawat ã jum bípna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbut ã jum bípna caá. Páant ã yapachah yuhna, nin baác dih moón chah yeejép ì yapat pínah ã judh jwuhbipna caá.**

⁹**“Páant ã yapachah ennit, yeebjéh ñi túi** chãja chaáh. Bitá yeebdíh teonit, maátadíh ì wühuchah, jwiít judíowá jwí míic wáacat muúboó ì püibipna caá. Páant ì chãjachah, wíihwá ñi jumát jíib, tútchidih moón maátadíh, queét chah maátadíhbut bitá yeebdíh ì naóh yacbipna caá, ì peéh chãjat pínah niijná. Páant queét pebh ñuhnit, wíih túini doonádih queédih ñi naóhbi pna caá. ¹⁰ **Péeni yeó jáap játih túini doonádih nihat baác dih moondíh naóh bohéat caá náahap. ¹¹ Yeebdíh peéh chãjat túutni pebhna ì ub bejehchah, ‘¿Caandíh ded pah wá naóhbi?’ ñi niij jenah joicá bojoó. Caanná ñi jumuchahjeh, ñi naáwát pínahdih Túini Espírituboó yeebdíh ã jéihyabipna caá. Páant ã niiját dih joinít, ñi naóh yapanaá. Pánih naóhna, ñi jenah**

joyátjĭhjuh ñi niijcán niít.* ¹² **Caán láa biíc ã** úuddih, biíhboó ã úud jeñédih mao yohat túutna, ĩ wūhbiḡna caá. ĩ ĩp ã wehdih, ĩ wehboó ĩ mánadihbut mao yohat túutna, ĩ wūhbiḡna caá. ¹³ **Pánihna, wíhwa ñi** jummat jíib nihat yeebdíh ĩ eníhcan niít. Páant yeejép ñi yapna yuhna, weemdíh ñi cádahcah, péeni yeó jáapdih yeebdíh wã tái úbbiḡna caá.*

¹⁴ **“Bita ĩ pāpnidih Diosdih weñat** muú diítboó jwejnĭt, cáacwã caánboodíh weñaat túutna, caán muú ã túyatdih ĩ yéejanachah, ñi enbiḡna caá. Diosdihjuh cáacwã ĩ úubát muú ã jumuchah, caán pāpnidih caánboó jwejcat caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapani Danielji, caandíh át naóh daacáp tajĭ.* **Caán ã daacátjidih ennit, ñi** túi beh joyoó. Caanjĭh yeejép ĩ pāpni ã jumuchah ennit, Judea baácboó jumnit, jeéboó ĩ jweí púuh laab béje naáh. ¹⁵ **Caán láa cáacwã** tubit yeejép ĩ yapachah, waicanjuh ĩ jweí ñáo púuh laab béje naáh. Ded muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejnĭt, áih bií déedih úbudih waadcánjuh, yoobópdiḡ ã jweí béje naáh. ¹⁶ **Wápchiboó** jumni áih yéguehndih úbudih ã jwúub bejca bojo naáh.* ¹⁷ **Caán láa wudu** jumnit yaádh, ĩ wehdih túuhnitbut ĩ jweyéchah, queét yaádhdiḡ chah ã buobipna caá. ¹⁸ **Nin pah Diosdih ñi niíj** úubú: ‘Mah noój láa ã jumuchah, páant yeejép ã yapca bojo naáh’, caandíh ñi niijí. ¹⁹ **Caán yeó jáapnadiḡ cáacwã** tubit yeejép ĩ yapbiḡna caá. Nin baácdiḡ Dios ã chājat túttimah, cáacwã yeejép ĩ yapna yuhna, péeni yeó jáapnadiḡ chah yeejép pohba ĩ yapbiḡna caá. Páant yeejép ĩ yapat túttimah, ĩ jwúub yeejép yapcan niít.*

* 13:11 Mt 10.17-20; Lc 12.11-12 * 13:13 Mt 10.22 * 13:14 Dn 9.27;
11.31; 12.11 * 13:16 Lc 17.31 * 13:19 Dn 12.1; Ap 7.14

²⁰ Tūbit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã jweh jwuhbipna caá, ã ñíonitboó ĩ jéih buujáát pínah niijná. Páant ã chājcah nihna, ded āta buujácan tagaá.

²¹ “Caán láa det yeebdíh ‘Ñi eneé. Ninjĩh caá Cristo ã jumup’, ĩ niijíchah, ‘Conjĩh caá Cristo ã jumup’, bitabut ĩ niijíchah, ñi joyáh bojoó. ²² Caán láa dawá yeenit ĩ jumibipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, ‘Weém Dios naáwát dih naóh yapani caá’, niij yeenitbut ĩ jumibipna caá. Cáacwã ĩ en wáhi bejat pínah niijná, úum náah jumnidih ĩ chāj jút b ipna caá. Páant ĩ chājat dih ennit, Dios ã ñíonitboó ĩ yeeat dih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh ĩ péeat pínahdih ĩ náahbipna caá. ²³ Páant ã yapat pínah játih, yeebdíh wáát naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátjidih náhninit, yeebdíh yeenitdih joicát túut niijná, ñi túi chāja chaáh”, Jesús át niijp wut jĩ.

*Nihat cáacwã úud jeñé ã jwúub dei júúwát pínah
(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-33)*

²⁴ “Caán láa cáacwã yeejép ĩ yapat túttimah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán niit.* ²⁵ Pánih túut nuumná, jeá ã méménachah, cúiwã ĩ yúug jéen bejbipna caá.* ²⁶ Páant ã yapachah, weém nihat cáacwã úud jeñé, mah tólihjih wã dei júóh b ipna caá. Búdí wēpatjĩh, túi yeh iigní wã jwúub dei júúwúchah, nihat cáacwã weemdíh ĩ enbipna caá.* ²⁷ Pánih dei júóhna, wíh ángelwá dih nin baácboó wã wahbipna caá, nihat pebhboó wã ñíonitdih ĩ ub wáacat pínah niijná.

²⁸ “Higuera nah ded pah ã jumatdih ñi jenah joyoó. Caan náh jáap wawá ã jumuchah ennit, jópchi ã júúwát dih

* 13:24 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12 * 13:25 Is 34.14; Jl 2.10;

Ap 6.13 * 13:26 Dn 7.13; Ap 1.7

ñi jéihna caá. ²⁹ **Páant** ã jumát pah, nihat wã niijátji ã yapachah enna, wã jwúub dei jüúwát pínah bahni ã judhdatdihbut ñi jéihbipna caá. ³⁰ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Caán láa moón** ã wunát pínah játih, wã niijátji pah biíc yoobó ã yapbipna caá. ³¹ **Nin baác, jeáb** ã buudúchah yuhna, wã naáwátboó ã buudcán niít. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

³² **“Obohjeéhtih, wã jwúub** dei jüóhni pínah yeó jáap, horadihbut nihat ã jéihcan caá. Cáacwã, ángelwã, weem yáh buca nihat jwí jéihcan caá. Wã íp Diosjeh caá caandíh ã jéihyep.*

³³ **“Pánihna, yeebbút** caán yeó jáapdih jéihcannit jumna, weemdíh túi páinit jumát túut niijná, jáanit pah Diosdih ñi túi úúbú. ³⁴ **Ded pah páinit** ñi jumát pínahdih nin naáwátjíh wã bohébipna caá: Muú mínah yúup ã jib bej jwuhát pahjeh tigaá. ã bejat pínah játih, ã pebh moondíh áih muudíh ã túi en dawát túutup be. Biquínadih ã tewatdih ã jwejep be. Jěcdih wapniboodíh ã jwúub jüúwát pínahdih ã túi páñat túutup be.* ³⁵ **Yeebbút** ñi túi jenah jói páñaá. Muú mínah ã jwúub jüúwúchah, queét ã jéihcat pah, weém ñi Maáh wã jwúub dei jüóhni pínah yeó jáapdih yeebbút ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mujbai eo láa, baabáchah caá wãta dei juyúp tagaá. ³⁶ **Páant wã jwúub** dei jüúwát pínahdih jéihcan, wã wutadidih páantjeh ñi chājaá. Pánih chājnit, báadhajeh wã jwúub dei juyúchah, ñonit pah ñi jumcan niít. ³⁷ **Pánihna, yeebdíh wã niiját pah muntih,** nihatdihbut naóhna caá wã chājap: ¡Jáanit pah, túi teo páinit ñi jummué!” Jesús queétdih át niijíp wat jí.

* 13:32 Mt 24.36 * 13:34 Lc 12.36-38

14

*Sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wut*atjidih bohénit biíc dih Jesúsdih ã mawíhat

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Oveja wáúhdih jwí jeémát yeó jáap, Pascua ã niijní,* chéne yeó jáap játih paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna át jumup wut jĩ. Sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wut atjidih bohénitbut Jesúsdih mawíhna, caandíh ít tewat túutíhip wut jĩ. Cáacwã ã encáh, caandíh ã tewat pínah niijná, nin pah ít míc níj wéhenap wut jĩ:

² —Pascua yeó jáapnadih, dawá cáacwã ã jumuchah, Jesúsdih jwí tewat túutuchah, nihát túbít ãta íj tagaá. Pánih íjnit, jwít dih ãta míc mao tagaá. Pánihna, cáacwã ã encáh, jwí tewat túutúp, ít niijíp wut jĩ.

*Yad wili chej jum*nijíh Jesúsdih mi puhwat

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Queét Jerusalén tútchiboó ã míc wéheat pónih, Jesúswã Betania tútchiboó bácah moópniji Simóníh munná jeémpna ít chājap wut jĩ. Páant ã jeémát pónih, biíc yad wili túi chej jumni quiít dih mit ub waád juibínap wut jĩ. Caán alabastro jeejĩh ã chājni quiít dítna nardo ã niijní chej jumni yí át jumup wut jĩ. Caán yí búdí jíib jumni át jumup wut jĩ. Pánihna, caán quiít yapat dih dajnit, Jesúh wao dáhdih mit puhwup wut jĩ.* ⁴ Páant mi puhwuchah ennit, biquína caánboó jumnit ít íjip wut jĩ. Pánih íjnit, nin pah ít niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yí búdí jíib jumnidih páant mi puh peét? ⁵ Caandíh mi jíib chāj wúhna, áta túi tagaá. Pánih jíib chājna, biíc jópchi tewat jíib pah bóo mita jíib tewep tagaá. Caán jíib dih moh yéejnit dih mita jéih

* 14:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

* 14:3 Lc 7.37-38

wēh tagaá, ït niijíp wut jĩ. Páant niijnít, queét caántdih ït jũihñup wut jĩ.

⁶ Páant ï niij jũihñuchah joinít, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Páant caántdih ñi niijcá bojoó. Weemdíh caánt mi túi chājna caá. ⁷ Moh yéejnitboó ñijeéh páantjeh ï jumbipna caá. Débólih ñi teo wáaquihna, queétdih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wã jum jwuhbipna caá.* ⁸ Nint mi bíbohat pah bóo weemdíh páant mi chājna caá. Wunniíh bácahjidih jwĩpí puhwat pah, weemdíh chej jumni yíjĩh pũohna, ï yohat pínahdih mi ámhna caá. ⁹ Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Nihat baácboó wíih túini doonádih naóhna, nint buu mi chājatjidihubut ï naóhbipna caá. Páant ï naáwáchah joinít, caántdih dawá ï náhnibipna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jesúsdih eníhcannitdih ã duó wáyat pínahdih Judas ã naáwát

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce ã bohénitjeéh bóo, Jesúsdih eníhcannit sacerdotewã ï maátadih ã duó wáyat pínahdih naáwádih át bejep wut jĩ. ¹¹ Caandíh joinít, maáta ït weñep wut jĩ. Pánih wēinit,

—Meemdíh dinero jwĩ wũhbipna caá, queét Judasdiht ït niijíp wut jĩ. Pánihna, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáyat túut niijná, Judas át jengah joi bídip wut jĩ.

Jesús ã bohénit bícdih ã pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna jwíih waadni yeó jáap, oveja wehdih jwĩ mawat yeó jáap, Jesús ã bohénit caandíh nin pah ït niij uúbh joyóp wut jĩ:

* 14:7 Dt 15.11

—¿Ded m̄ud̄ih t̄igaá Pascua jeémát̄dih jwiít̄dih ma n̄umah jeémp̄bi? ¿Dedboo t̄igaá jeémát̄ jwī chā̄jbi? Jesús-dih ìt̄ niij̄p̄ w̄ut̄ j̄i.

¹³ Páant̄ ì niij̄ichah, Jesús chénewā ā bohénit̄dih wahnit̄, nin pah āt̄ niij̄p̄ w̄ut̄ j̄i:

—**Jerusalén t̄útchina ñi bejeé.** Caanná ñi j̄uibínachah, wáam dahj̄ih mah beoni yeebd̄ih ā jwāáh̄bipna caá. Caand̄ih péenit̄, ded m̄ud̄ih ā waadáchah, yeebbút̄ ñi péé waadá. ¹⁴ **Waadnít̄, caán m̄uú** mínahdih nin pah ñi niij̄ w̄ub̄h joyoó: ‘ “¿Dedboo t̄igaá wā bohénit̄ biíc̄dih Pascua jeémát̄dih wā n̄umah jeémát̄ p̄inah tólih ā j̄um?” Bohéni ā niijná be’, ñi niij̄ m̄uú mínahdih. ¹⁵ **Páant̄ ñi niij̄ichah joinít̄, nihat̄ jwī náahat̄ j̄um** beední búdí chah bóo tólih̄dih ā j̄úut̄bipna caá. Caán tólih̄boó jwī jeémát̄ p̄inahdih ñi chā̄jaá, āt̄ niij̄p̄ w̄ut̄ j̄i.

¹⁶ Páant̄ ā niij̄ichah joinít̄, Jerusalén t̄útchina ìt̄ bejep w̄ut̄ j̄i. Caanná j̄uibínit̄, nihat̄ Jesús ā niiját̄ji biíc̄ yoobó ìt̄ jwāáap̄ w̄ut̄ j̄i. Queétdih ā j̄úut̄ni tólih̄dih waadnít̄, Pascua jeémát̄ p̄inahdih ìt̄ chā̄jap̄ w̄ut̄ j̄i. Nihat̄ chā̄j péenit̄, Jesús ā páñap̄boó ìt̄ jwúub̄ bejep w̄ut̄ j̄i. ¹⁷ Tōo ñáh̄ j̄úúwáchah, Jerusalén t̄útchina bejn̄it̄, Jesús doce ā bohénit̄ biíc̄dih caán chah bóo tólih̄na waád j̄uibínit̄, Pascua jeémát̄dih queétdih āt̄ n̄umah jeémép̄ w̄ut̄ j̄i.

¹⁸ Páant̄ ì jeémát̄ pónih, Jesús queétdih nin pah āt̄ niij̄p̄ w̄ut̄ j̄i:

—**Yeebd̄ih yoobóp̄dih wā naóhna caá. Weemd̄ih eníh-cannit̄dih duó** wáini p̄inah ñi cāt̄ih ā j̄umna caá. Caánboó wājeéh̄ jeémp̄ni caá, āt̄ niij̄p̄ w̄ut̄ j̄i.*

¹⁹ Páant̄ ā niij̄ichah joinít̄, búdí náhni dahwanit̄, nihat̄ biquínajeh nin pah Jesús-dih ìt̄ niij̄ w̄ub̄h joyóp̄ w̄ut̄ j̄i:

—¿Weém nihcan niít̄? ìt̄ niij̄p̄ w̄ut̄ j̄i.

* 14:18 Sal 41.9

²⁰ —Biíc ñijeéh jumni, pandih weém biíc dih neéh jeémpni caá.* ²¹ Páant yeejép wā yapat pínahdih jon játih Dios naáwát dih naóh yapani át daacáp tajī. Pánihna, weém, nihat cáacwā úud jeñé, caán ã daacátji pahjeh yeejép wā yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdih eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cáac jumcah, chah áta túi tagaá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant ã niijíchah joinít, Jesús dih eníhcannitdih duó wáini pínah át bac bejep wut jī.

²² ã bac bejat túttimah, queét páantjeh ī jeéméchah, Jesús pandih ubnit, “**Nin jeémát ma wūhat túina caá, Paá**”, Dios dih niij péanit, ã bohénitdih át daj wūhup wut jī.

—¡Dáa, ñi jeémé! **Nin pan wíih bácah panihni caá**, át niijíp wut jī.

²³ Túttimah, jiwá iguíl mac jumni babhbat dahdih ubnit, “**Nin babhbat ma wūhatbut túina caá, Paá**”, niij péanit, queétdih át wūhup wut jī. Páant ã wūhuchah, queét nihat īt babhbat wut jī. Páant ī babhbachah, queétdih nin pah át jwúub niijíp wut jī:

²⁴ —**Nin babhbat wíih meép panihni caá. Nin babhbatdih yeebdíh wā wūhat pah, wíih meépdih yohnit, wā wun wūhbiipna caá, dawá cáacwā Dios biíc dih ī túi jummat pínah niijná.*** ²⁵ **Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Nin baácboó jum jwuhna, jiwá iguíl macdih wā jwúub babhcan níft. Túttimah, Dios maáh ã jumupboó wā jwúub babhbiipna caá, át niijíp wut jī.**

*Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

* 14:20 Sal 41.9 * 14:24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11

²⁶ Pascua jeémátdih jeémp péanit, Diosdih ït wēi ewep wut jī. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ā bohénitdih Jesús āt nūmah bejep wut jī.

²⁷ Pánih bejna, Jesús queétdih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Yeéb nihat weemdih ñi cádahbipna caá. Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī: ‘ “Ovejawādh en daonídh wā maobipna caá. Páant wā mawachah, nihat ovejawā ï jweí peét bejbipna nacaá”, Dios ā niijná caá’, naóh yapani āt niij daacáp tajī.* Pánihna, weemdih ñi cádahat pínahdih wā jéihna caá. ²⁸ Obohjeéhtih, weemdih ï mao yohochah yuhna, Dios weemdih ā jwúub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdih wā waóh bej páibipna caá, āt niijíp wut jī.*

²⁹ Páant ā niijíchah joinít, Pedro nin pah āt niijíp wut yuh jī:

—Queét nihat ï cádahachah yuhna, weémboó wā cádah-can níft, āt niijíp wut jī.

³⁰ —Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Buu chei-jeh mujbai chéne ā ewat pínah játih biíc peihcanni láa ‘¡Caandih wā jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá, Jesús Pedrodih āt niijíp wut jī.

³¹ —Majeéh weemdihbut ï mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wā niijcán níft, Pedro Jesúsdi chah āt jwúub niijíp wut yuh jī.

Queét nihatbut biíc yoobó ït niijíp wut jī.

Getsemaní pácahi jumupboó Jesús ā úúbát

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Túttimah, Olivo jeená juibínit, Getsemaní ï niijní pácahi jumupna Jesús wā ït juibínap wut jī.

* 14:27 Zac 13.7 * 14:28 Mt 28.16

—**Diosdih wã** uúbát pónih, ninjĩh ñi chúud páñaá, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.

³³ Páant niij péanit, yuúpbít bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús át numah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, cáacwādih ã wun wūhat pínahdih búdí jenah joinít, át jígah jwíhip wut jĩ.

³⁴ —**T**ubít jígahnit, wunni pah caá wã jumur. Pánihna, yeebút ũocanjeh, ninjĩh ñi uúbh páñaá, queétdih át niijíp wut jĩ.

³⁵ Páant niij péanit, chibít yuúpbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, ³⁶ **“Paá, meém nihatdih jéih beedáni caá. Pánih jumna, jWeemdih ma wunat túutca bojoó! Obohjeéhtih, weém wã wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wūhbirna caá”**, Jesús Diosdih át niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant niij uúbh péanit, biíc peihcannit ã bohénit ĩ páñapboó Jesús át jwúub bejep wut jĩ. Páant ã jwúub juibí enechah, ũona ĩt chājar wut jĩ.

—**¿Ma** ũo niít, Simón? ¿Biíc horabitjeh ũocanjeh, ma noón páicannit beé? ³⁸ **T**úi jáanit, yeebdih Diosdih uúbát caá náahap, yéej chājat jenah joyátdih yap yohat túut niijná. Túi chājihna yuhna, jáacan, uúbhcan, páant ñi jéih buujácan niít, Jesús át niijíp wut jĩ.

³⁹ Páant queétdih niij péa, jwúub bejnit, ã jwíh uúbátji pahjeh muntih biíc yoobó át jwúub uúbup wut jĩ. ⁴⁰ Pánih uúbh péa, biíc peihcannit páinit pehbhoó ã jwúub juibí-nachah, jwúub ũona ĩt chājar wut jĩ. Tubít quíib chei jumuchah, ĩt jwúub ũwup wut jĩ. Jesús queétdih ã wucuchah, tíicna, caandih ĩt jéih jepahcap wut jĩ. Tát-timah, jwúub uúbúdh bejniji, páinit pehbhoó Jesús át jwúub juibínap wut jĩ. ⁴¹ Biíc peihcanni láa uúbhnit, páinit pehbhoó át jwúub juibínap wut jĩ.

—¿Yeéb páantjeh ñonit, choó niít ñi chājap? ¡Páant bóojeh tigaá! Bütéh yéejnit weemdíh tewedih jwiná caá ĩ chājap. ⁴² **Ñi jáa bojoó. Chóbe. Weemdíh eníhcannitdih** dwo wáini ā jwiná caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jesúsdi h eníhcannit caandíh ĩ tewat

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā bohéniji Judas át jwibínap wut jĩ. Judasjeéh dawá ĩt jwibínap wut jĩ. Íbat naaná, máa quiítnadihbüt ĩt bíbohop wut jĩ. Sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowādih waóhnitbüt queétdih ĩt wahap wut jĩ, Jesúsdi h teonit, ĩ pebhna ĩ ub bejat pínah niijná.

⁴⁴ Jesús pebh ĩ bejat pínah játih, Judas ájeéh bejnit pínahdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jĩ: “Púo tílbdi h nomnit, wā uúbhndih ñi teweép. Teonit, ñi cātíh ñi ub bejeé, ā jweicát pínah niijná”, át niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Pánihna, Jesús wā pebhna jwibínit, Judas Jesús pebh át jwibínap wut jĩ.

—¿Ma jum, Bohení? niij uúbhnit, Jesúsíh púo tílbdi h át nomop wut jĩ. ⁴⁶ Páant Judas ā uúbúchah ennit, Jesúsdi h tewedih jüóhni t caandíh ĩt tewep wut jĩ.

⁴⁷ Obohjeéhtih, pehbbit ñahni Jesús ā bohéniboó íbat naadíh jwáat wái ubnit, sacerdotewā ĩ maáhdih teo wūh-níh moli chóodih át dúuc bóod yohop wut jĩ. ⁴⁸ Caandíh tewedih jwibínitdih nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—¿Nuumnídih tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbüt ubnit, weemdíh tewedih ñi jüóhni t beé? ⁴⁹ **Yeó jáap** jumt pah Dioíh muúboó ñijeéh wā jumuchah yahna, weemdíh ñi teocap be.* **Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapani ā daacátji pahjeh** bhu weemdíh ā yapa naáh, át niijíp wut jĩ.

---

* 14:49 Lc 19.47; 21.37

Pánihna, Jesúsdiñ teonit, ït ùb bejep wut jĩ. ⁵⁰ Páant ï teo bejechah enna, niñat ã bohénit caandíh ït éemp jwei béjep wut jĩ.

⁵¹ Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ñoniji wíih ña-japdiñ bóo chóojíhjih míic bainit, Jesús wã ï bejat tát-timah wã ñúun péenap jĩ. Páant wã ñúun péenachah ennit, Jesúsdiñ teonitboó weemdíhbut ï tewep yuh jĩ. ⁵² Obohjeéhtih, páant ï tewechah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wihcannijeh wã ñáo jwei béjep jĩ.

Judiowã ï maáta Jesúsdiñ ï ùbh joyát

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Pánih Jesúsdiñ ùb bejnit, sacerdotewã ï maáih munná ït ùb waad béjep wut jĩ. Áih múnboó jumni míic wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewã ï maáta, jwiít judiowãdih waóhñit, Moisés ã wutatjidiñ bohénitbut juibínit, Jesúsdiñ naóh yacat túut niijná, queét niñat ït míic wáacap wut jĩ. ⁵⁴ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdiñ yúupjeh át ñúun péenap wut jĩ. Pánih ñúun péenit, sacerdotewã ï maáih mú wáihyat júduboojéh át waád juibínap wut jĩ. Pánih waád juibínit, Pedro tñ cúut jwéejdih, múníh wapnit bíicdih, át méé chúdup wut jĩ.

⁵⁵ Sacerdotewã ï maáta, niñat bita maáta bíicdih wáac juibínit, “Jesús yeejép chájna beé”, niijnitdih bidna ït chájap wut jĩ. Jesúsdiñ peéh mawíhna, chénewã bíic yoobó naóhñitdih bidna ïtih chájap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ït bid juicáp wut jĩ. ⁵⁶ Dawá nih yáanit, mácah míic ït naáwap wut jĩ. ⁵⁷ Biquína ñah ñuhñit, nin pah ït niñ yee naáwap wut jĩ:

⁵⁸ —Nin pah ã niñíchah, jwí joyóp be: ‘Nin Dioíh mú cáacwã ï chájniñidih wã yéjea beedábipna caá. Bíic peihcanni yeó jáap túttimah jáap mú, cáacwã ï chájca

naáh m̄udíh wā chājbipna caá', ã niijíp be, ít niijíp wut jĩ.*

⁵⁹ Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah m̄íc ít niijíp wut jĩ.

⁶⁰ Sacerdotewā ĩ maáh cáacwā cātíh ñah ñuhnit,
—¿Dépanih tigaá queétdih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej chāj, meemdíh páant ĩ niij naóh yacachah? Jesúsdiĥ át niijíp wut jĩ.

⁶¹ Obohjeéhtih, Jesúsboó át jepah jwuhcap wut jĩ. Páant ã jepahcatdih enna, sacerdotewā ĩ maáh

—¿Meém Dios ã wahni niít? ¿Dios, jwĩ wēini, ã wūúh niít? Jesúsdiĥ át jwúub niijíp wut jĩ.

⁶² —Páant ma niiját yoobópdih tigaá. **Weém niĥat cáacwā** úud jeñé Chah Wēpni ã jéihyepmant bóo buwá-mant chúudnit, wā wutachah, ñi enbipna caá. Mah tólihñajih wā jwúub dei jūúwúchahbut ñi enbipna caá,* Jesús át niij jepahap wut jĩ.

⁶³ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewā ĩ maáh búdí át íjip wut jĩ. Á íjĥat júutna, áih jih bóo yégueĥ chóodih át yeo wáyap wut jĩ. Pánih yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhnit pínah jwíta bid?

⁶⁴ **'Weém caá Dios wūúh'**, Jesúsjeĥ ã niijíchah, yeéb niĥat ñi joiná be. ¿Yeébboó ded pah tigaá caandíh ñi niij jenah joí? ájeéh jumnitdih át niijíp wut jĩ.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, queét niĥat ít niijíp wut jĩ.*

⁶⁵ Páant niijnít, biquína Jesúsdiĥ ít coí jáĥa jwíihp wut jĩ. Coí jáĥanĥt, quíib nem chéo póocnit,

—Dios wūúh jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? ít niij deoh naáwáp wut jĩ.

* 14:58 Jn 2.19 * 14:62 Dn 7.13 * 14:64 Lv 24.16

Túttimah, Dioíh mæúdíh wapnit soldadowādih ī wūhuchah, queébtut Jesúsdiht īt puñup wut jī.

Pedro ā yeeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶ Páant ī chājat pónih, wáihyat júdu díftna Pedro ā mée chúuduchah, sacerdotewā ī maáhdih teo wūhnih mit jwibínar wut jī. ⁶⁷ Jwibínit, Pedro tuu cúutdih ā mée chúuduchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret tútchimant bóojeéh péeni nihcan níit? mit níj wúbh joyóp wut jī.

⁶⁸ —Íjeéh péeni nihcan caá. Caán ma niijní Jesúsdiht wā jéihcan caá. ¿Ded pah níj tígaá ma chāj? Pedro āt níj yee jepahah wut jī.

Páant niijnítjeh, tuu cúut jwéejdih chúudniji bejnit, jécna āt jwei bėj ñuhup wut jī. ⁶⁹ Páant caánboó ā ñuhuchah, teo wūhnih Pedrodih mit jwúub enep wut jī. Pánih ennit, mi pebh en ñuhnitdih nin pah mit jwúub niijp wut jī:

—Nin newé Jesúsjeéh péeni caá, mit niijp wut jī.

⁷⁰ —Nihcan caá. Weém ājeéh péeni nihcan caá, Pedro āt jwúub níj yeenap wut jī.

Túttimah, bita caanjíh en ñuhnit jwuh

—Ájeéh péeni caá meém. Caandíh péenit Galilea baácdih moón míicjeh caá. Meembút Galilea baácdih bóo ma jamna caá. Pánihna, meembút ājeéh péeni nacaá, Pedrodih īt niijp wut jī.

⁷¹ —Weém yeeni nihcan caá. Túi yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. ¡Ñi niijní newédih wā jéihcan caá! ¡Páant yoobópdih wā naóhcah, Dios weemdíh ā peéh chāja naáh! Pedro āt jwúub níj yeenap wut jī.

⁷² Páant ā niijátjeéhjeh, mujbai āt jwúub ewep wut jī. Páant ā jwúub ewechah joinít, “Mujbai chéneji ā ewat

pínah játih ‘Caandíh wā jéihcan caá’, meém biíc peihcanni láa ma niijbípna caá”, Jesús ã niijátjidih Pedro át náhninap wut jī. Pániñ náhninit, Pedro búdí át juñúp wut jī.

15

Maáh Pilato Jesúsdiñ ã úúbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Baáb jéenechah, sacerdotewã ĩ maáta, jwiít judíowã jwĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, bita maátabut ĩt míic wáac juibínap wut jī. Pániñ míic wáac juibínit, Jesúsdiñ ded pah ĩ chājat pínahdiñ ĩt míic wéhenap wut jī. Pániñ míic wéhe péanit, Jesúsdiñ ĩt chéwat túutap wut jī. ĩ chéó péaat túttimah, maáh Pilato pebhboó ĩt ub bejat túutap wut jī. Pilato, Roma baácđih bóo, Judea baácđih moondíh wutni át jumap wut jī. ² Páant ĩ ub juibínachah ennit, Pilato Jesúsdiñ nin pah át niij úúbh joyóp wut jī:

—¿Meém yoobópđih judíowã ĩ maáh niít? át niijíp wut jī.

—**Ma niiját pah tigaá**, Jesús át niij jepahap wut jī.

³ Pániñna, sacerdotewã ĩ maáta Pilatodih yeenit, Jesúsdiñ yeejép ĩt naóh yacap wut jī.

⁴ Páant ĩ naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdiñ át niijíp wut jī:

—¿Páant meemđih ĩ naóh yacachah joiná yuhna, ma jéih jepahcan niít? át niijíp wut jī.

⁵ Obohjeéhtih, Jesús át jwúub jepahcap wut jī. Páant ã jepahcatđih ennit, Pilato búdí át wúhi bejep wut jī.

Jesúsdiñ ĩ mao yohat túutat

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶⁻⁷ Caán láa, Romanowã queét judíowãđih ĩ maáh jumatiđih íijnit, biquína judíowã Romanowãđih ĩt míic mawap wut jī. Pániñ míic maona, cáacwãđih ĩt mao yohop wut

jĩ. Páant ĩ mawachah, ĩ teonitji nemat muúboó dawá ĩt jumup wut jĩ. Barrabás wūt jumnibut ĩjeéh nemat muúboó át jumup wut jĩ. Pascua jumat pah Pilato biíc cáac nemat muúboó jumni, cáacwã ĩ bacaat túutnidih āpĩ bacanap wut jĩ. ⁸Pánihna, cáacwã Pilato pebh jubínit, biíc nemnidih ā bacaat pínahdih ĩt uúbup wut jĩ.

⁹Páant ĩ uúbuchah joinít, Pilato queétdih nin pah át niúj uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Yeéb judíowã ñi maáhdih wã baca wũh jĩh? ¿Caandíh niít ñi náahap? át niijíp wut jĩ.

¹⁰Dawá cáacwã Jesúsdiĥ ĩ weñechah, sacerdotewã ĩ maátaboó caandíh tūbit íjna, ĩt mawat túutup wut jĩ. Pánihna, queét Jesúsdiĥ ĩ íjcatdih jéihnit, cáacwã ĩ weñatdihbut jéihnit, Pilato queétdih páant át uúbh joyóp wut jĩ. ¹¹Obohjeéhtih, cáacwã Jesúsdiĥ ĩ náahachah yuhna, sacerdotewã ĩ maátaboó queétdih jac wutnit, Barrabás-boodíh ā bacaat pínahdih ĩt jepahat túutup wut jĩ.

Páant ĩ jac wutuchah joinítji,

—¿Barrabásdih caá jwĩ náahap! ¿Caandíh jwiítidih ma baca wũhuú! Pilatodih cáacwã ĩt niúj jepahap wut jĩ.

¹²—¿Yeéb judíowã ‘jwĩ maáh’, ñi niijnídih dedé tigaá wã chājbi? Pilato át niijíp wut jĩ.

¹³—¿Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat túutú! ĩt niúj ñaacáp wut jĩ.

¹⁴—¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ā yéejatji, páant ñi niijíchah? Pilato át niúj uúbh joyóp wut jĩ.

Obohjeéhtih, queét chah ĩt jwúub niúj ñaacáp wut jĩ.

—¿Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat túutú! ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁵Pánihna, cáacwã caandíh ĩ íjcat pínah niijná, Pilato Barrabásdih queétdih át baca wũhup wut jĩ. Pánih bacanit, soldadowãdih momo jiwí chóc coóh jumni tōpnajh

Jesúsboodíh át puñat túutup wut jĩ. Pánih puñat túutnit, Pilato caandíh át ub bejat túutup wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit, ĩ mao yohat pínah niijná.

¹⁶ Páant ā ub bejat túutuchah joinít, Pilatoíh muú díitna Jesúsdiĥ ĩt ub waad béjep wut jĩ. Pániĥ ub waad béjnit, caanjíĥ wapnit soldadowā ĩt míic wáacap wut jĩ. ¹⁷ Pániĥ míic wáacnit, Jesúsíĥ yégueĥ jih bóo chóodih too dagnit, maáh ā dūwát pah jígoĥni dūni chóodih caandíĥ ĩt yacap wut jĩ. Maáh ā dūwát júdu pah chājnit, óot pihdiĥ péeb wao péanit, Jesúsíĥ wao dáhdih ĩt yacap wut jĩ. ¹⁸ Maáhdih ĩpí chājat pah Jesúsdiĥ nin pah ĩt niĳ deoh naáwáp wut jĩ:

—ĳMa túi jumú! ĳMeém caá judíowā ĩ maáh! ĩt niĳ deoh naáwáp wut jĩ. ¹⁹ Pániĥ deoh naóhnit, máa doóbhjĥ áih wao dáhdih maonit, ĩt coí jáhanap wut jĩ. Pániĥ mao coí jáhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh ĩt bódiĥa caj yoh ñajap wut jĩ. ²⁰ Páant niĳ deoh naóĥ péanit, dūni chóodih too dagnit, áih yégueĥ chóodihjeh ĩt jwúub yacap wut jĩ. Pániĥ yacnit, ĩt ub bac bejep wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit, ĩ mao yohat túut niijná. Pániĥ ub bejna, áih cruzdiĥ bewat túutnit, ĩ mao yohat pínah jeéboó caandíĥ ĩt ub bejep wut jĩ.

Jesúsdiĥ cruzboó péoh dodhnit, ĩ mawat

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ ĩ mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baácdih bóodih ĩt jwááap wut jĩ. Simón Jerusalén tútchi-boó jaibína át chājap wut jĩ. Caán Simón ā wehboó jwĳjeéh jumnit Alejandro, Rufojĥ ĩ jumna caá.* Pániĥna, queét ĩ íp Simóndih jwááhnit, soldadowā caandíĥ Jesúsíĥ cruzdiĥ ĩt bewat túutup wut jĩ.

---

* 15:21 Ro 16.13

²² Pánih bejnit, Gólgota wūt jumupna it juibínap wut jĩ. “Gólgota” niijná, “Waó lidíp jeé”, niijná it chājap wut jĩ. ²³ Pánih caanná juibínit, mirra wūt jumni macjĩh widnit, ĩ ub bejni jiwá iguĩh macdih Jesúsdiĥ it tóihyop wut yah jĩ. Obohjeéhtih, caan mácdih Jesús át babhcap wut jĩ. ²⁴ Túttimah, cruzboó Jesúsdiĥ it péoh dodhdop wut jĩ. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidiĥ “¿Deĩh tigaá ā jumbi?” míic niijnít, tíhwat júdunabitjĩh soldadowā it yoh tíhwip wut jĩ.*

²⁵ Cheibitjeh nueve yeó ā jumuchah, Jesúsdiĥ cruzboó it péoh dodhdop wut jĩ. ²⁶ Á yéejatdih naóhna, cruzboó áih wao cháĥ, nin pah it niij daác búudhdap wut jĩ. “JUDÍOWĀ ĩ MAÁĤ”, caán naadíĥ it niij daacáp wut jĩ. ²⁷ Chénewā numnítidihbat biĩh cruznadiĥ Jesús pebh it péoh dodhdop wut jĩ. Biícdih ā jéihyepmant bóo buwámant, biĩhdih ā wáyámant bóo buwámant péoh dodhniĥ, queét tac yoób Jesúsdiĥ it péoh dodhdop wut jĩ. ²⁸ Jon játiĥ Dios naáwátidih naóh yapani ā daacátji biíc yoobó Jesús át yapap wut jĩ: “ ‘Wutatdih yap yohnitjeéh jumni caá’, cáacwā caandĩĥ ĩ niij jenah joibípna caá”, át niij daacáp tajĩ.*

²⁹ Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdiĥ nin pah yeejép it niij deoh naáwáp wut jĩ.*

—¡Eneéh buca! ¿Dioĩh muudĩĥ yohnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán muudĩĥ jwúub chājni pínah niít?*

³⁰ Pánihni jumna, jcaán ĩ péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jūúwú! it niijíp wut jĩ.

³¹ Páant ĩ niiját pah sacerdotewā ĩ maáta, Dios ā wuttatdih bohénitbat biíc yoobó caandĩĥ nin pah it niij deoh naáwáp wut jĩ:

* 15:24 Sal 22.18

* 15:28 Is 53.12

* 15:29 Sal 22.7; 109.25

* 15:29

—Caán bitadilh túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ã jéih míic teo wáaccan caá. ³² ‘Judíowã ã maáh caá’, niijná, cruzmant ã dei jũúwúchah enna, caandíh jwĩ jepahbipna caá, ãt niijíp wut jĩ.

Ájeéh ã péoh dodhnitbut yeejép ãt niijíp wut jĩ.

Jesús ã wunat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó ã péoh dodhni ã ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ã dupúáh bejep jĩ. Nihat baácboó dupú bejnit, bíic peihcanni horas túttimah, ã jwúub baáb jwúub bejep jĩ, páant muntih. ³⁴ Páant ã jwúub baabát pínah játihbit, Jesús nin pah ãt niij wēp ñaacáp wut jĩ: “**Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?**” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tiguaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús ãt niij ñaacáp wut jĩ.*

³⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína caanjíh ñuhnit,

—Dios naáwátidih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ã chãjap, ãt míic niijíp wut yuh jĩ.

³⁶ Bíic ijeéh jumniboó ñáo ñah bejnit, páab chuí déedih ubnit, bijni jiwá iguñh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesúsdiñh ãt wái nomat túutur wut yuh jĩ.* Páñih wái nomat túutnit, caanjéh nin pah ãt míic niijíp wut jĩ:

—¡Á jumna naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ã jũúwúchah, jwĩ en jwuh jíñh, ãt niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ã niiját túttimah, tubit ñaacnit, Jesús ãt wunah bejep wut jĩ. ³⁸ Páant ã wunuchahjeh, Dioñh muá díitboó ã jáh yañni búdí wúupni chóo yeo dei bejnit, chéne chóo pah ãt chãwáp wut jĩ.* ³⁹ Caán ã wunuchah ennit, Jesús pebh ñuhni soldadowã ã maáh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Yoobópdiñh nin Dios wúuh ta tiguaá”, ãt niijíp wut jĩ.

* 15:34 Sal 22.1   * 15:36 Sal 69.21   * 15:38 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14

⁴⁰ Chibít yúúpbít biquína yaádh Jesúsdiḥ ït en ñuḥuḥ wuṭ jī. Queét yaádhjeéh Mágdala tútchidiḥ bóli María mit jumḥuḥ wuṭ jī. Bííḥ wili Maríabut mit jumḥuḥ wuṭ jī. Caánt José, ã úud Santiago ĩ ín mit jumḥuḥ wuṭ jī. Bííḥ wili Salomébut mit jumḥuḥ wuṭ jī. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ã jum jwḥuḥchah, queét yaádh caandíḥ teo wáacnit ït jumḥuḥ wuṭ jī. Pániḥna, Jerusalén tútchina Jesús ã be-jechah, queét yaádh dawá bita yaádhbut ájeéh ït péenap wuṭ jī.*

Jesúíḥ bácaḥjidiḥ ĩ yohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jwī chooát yeó jáap játiḥ bóo, jwī chooát pí-nahdiḥ jwī ámohni yeó jáapdiḥ, Jesús át wunḥuḥ wuṭ jī. Caan chéyeh tōo ñáh jūúwát pínah játiḥ, José, Arimatea tútchidiḥ bóo, Jesúíḥ bácaḥjidiḥ Pilatodiḥ uúbúdiḥ át bejep wuṭ jī. Caán José jwiít judíowā jwī maátajeéh ã jumḥuḥchah, caandíḥ bita maáta ĩpí túi joyóp wuṭ jī. Dios ã maáh jumát pínahdiḥ túi páini át jumḥuḥ wuṭ jī. Caán úumcanjeh, Pilatodiḥ Jesúíḥ bácaḥjidiḥ uúbúdiḥ át bejep wuṭ jī, jwī chooát yeó jáap ã waadáchah, áih bácaḥji páantjeh cruzboó ã ñuḥcat pínah niijná. ⁴⁴ Jesús játiḥ ã wunat doonádiḥ joinít, Pilato át joí wúhi bejep wuṭ jī. Pániḥ joí wúhi bejnit, soldadowā ĩ maáhdih át bid bojop wuṭ jī. Á pebh ã juibínachah, nin pah caandíḥ át niíj uúbh joyóp wuṭ jī:

—¿Jesús wáát wunah bejnit beé? át niíjip wuṭ jī.

—Wáát wunah bejna beé, soldadowā ĩ maáh át niíj jepahap wuṭ jī.

⁴⁵ Páant ã niíj jepahachah joinít, Pilato áih soldad-owādiḥ Jesúíḥ bácaḥjidiḥ ub deyanit, Josédiḥ át wúhat

* 15:41 Lc 8.2-3

túutur wut jĩ. ⁴⁶ Páant ã niiját joinít, túi baabní yégueh chóodih jíib chāj, cruzna jumurpoó jwúub bejnít, Josédih Jesúih bácahjidih ĩ ub deya wūhuchah, át ubur wut jĩ. Pánih ubnit, caán yéguehjĩh pin péanit, jeedih ĩ baadnji íitboó caandih át yohop wut jĩ. Yohnit, búdí jeé júdudih too pūtú bejnít, caán íitdih át nemep wut jĩ. ⁴⁷ Páant ã yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, bih wili Maríabut ĩt enep wut jĩ. Caánt María bih José ĩn mit jumur wut jĩ.

16

Jesús ã boo pud jūwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jwiít judíowā jwĩ chooát yeó jáap ã yapachah, tōo ñáh jūwúchah, biíc peihcannit yaádh chej jumnidih jíib chājadiah ĩt bejep wut jĩ, Jesúih bácahjidih ĩ ñáñat pínah niijná. Mágdala tútchimant bóli María, bih wili María Santiago ĩn, Saloméjĩh, queét biíc peihcannit yaádh jíib chājadiah ĩt bejep wut jĩ. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jéenechah, chej jumnidih ubnit, queét yaádh Jesúih bácahdih yohopji jeé íitboó ĩt bejep wut jĩ.

³ —¿Déhe tígaa jwiítidih jeé júdudih ĩ pūtú yoh wūhbi? queétjeh ĩt níj míic wéhe bejep wut jĩ.

⁴ Pánih juibína, José ã nemniji jeé júdu caán íit jwéejdih ã ñūhuchah ĩt enep wut jĩ. Caán búdí júdu ã jumuchah, cáacwā ĩ too pūtú dodhdat pah át lajap wut jĩ. ⁵ Pánihna, caán íitdih waád juibínit, jáap behni pah jíghoni ángeldih ĩt enep wut jĩ. Caán ángel túi baabní yégueh chóo dñonít, ĩ jéihyepmant bóo buwámant át chúudur wut jĩ. Caandih ennit, búdí ĩt úumur wut jĩ.

⁶ Páant ĩ úumuchah ennit, caán ángel queét yaáhdih nin pah át niijp wut jĩ:

—¡Ñi ɛumca bojoó! ¿Yeéb Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó ñuhnit, wənnijidih bid níft ñi chājap? Obohjeéhtih, ninjīh ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pəd jūúwúp be. Caandíh ī cáagatjidih ñi eneé. ⁷ Ɛumcanjeh, ā bohénitdih naáwádih ñi bejeé. Pedrohdihbut ñi túi naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ā naáwátji biíc yoobó Jesús yeebdíh Galilea baácna ā waóh bej páina caá. Caánboó caandíh ñi jwááhbipna caá’, ā bohénitdih ñi niijí, ángel át niijíp wət jī.*

⁸ Páant ā niijíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé ítmant ít ñáo jwúub bejep wət jī. Náo jwúub bejnit, ɛumna, méménit, bitadih ít naóhcap wət jī.

Mágdala tútchidih bóli Maríadih Jesús ā jígohat
(Jn 20.11-18)

⁹ Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pəd jūóhniji Mágdala tútchidih bóli Maríadih át jwíh jígohop wət jī. Caánt siete nemépwā jəmmihjidih Jesús ā boonih mit jəmup wət jī. ¹⁰ Jesús ā bohénitji caandíh ī jūñúchah, Maríaboó caandíh mi enatjidih queétdih naáwádih mit juibínap wət jī. ¹¹ “Cristo át jwúub boo pəd jūóh tabeé. Caandíh weém wā enna be”, queétdih mitih niijíp wət yuh jī. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yuhna, ít joyáh bojop wət jī.

Chénewā Jesúsjeéh péenitdih ā jígohat
(Lc 24.13-35)

¹² Túttimah, chénewā Jesús wājeéh jibnitji muú wihcap-boó ī jib bejchah, Jesús queétdih át jígohop wət yuh jī. Obohjeéhtih, mácah ā jígohochah, jwíh beh encan yuhna, túttimah, caandíh ít beh enep wət jī. ¹³ Pánih beh ennitji jwúub bejnit, ī chénewādih Jesúsdih ī enatjidih

* 16:7 Mt 26.32; Mr 14.28

ĩt naáwáp wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ĩ naáwáchah yuhna, queétdihbut ĩt joyáh bojop wut jĩ.

Áih túini doonádih ã bohénitjidih Jesús ã naáwát tútat

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Túttimah, once ã bohénitji ĩ jeéméchah, queétdih Jesús át jígohop wut jĩ. Caán ã naáwátjidih túi jenah joicán, jwúub booni bitadih ã jígohatdih ĩ naáwáchah yuhna, ĩ joyáh bojatji jíib queétdih át jũihñap wut jĩ.

¹⁵ Pánih jũih péanit, queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: **“Nihat baácboó wíih túini doonádih nihat cáacwádih naáwádih ñi bejeé.***

¹⁶ **Weemdíh jepahnit, daabáát túutnit, iiguípna ĩ bejat déejidih Dios ĩ yéejatdih ã yoh wũhbipna caá.** Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih Dios ã peéh chājachah, iiguípna ĩ bejbipna caá.

¹⁷ **Det weemdíh jepahnitboó wā wēpatjĩh nin pah ĩ chājipna caá:** Nemépwā cáacwáih bácahmant jumnitdih ĩ bacat túutbipna caá. Mácah wéheatjĩh ĩ wéhebipna caá.

¹⁸ **Maidih ĩ tewechah, ĩ chāacáchah yuhna,** dedé ebépdih ĩ babhbachah yuhna, queétdih ã chũúhcan níft. Wunnitdih ĩ teo jáha úbúchah, ĩ túi boobipna caá”, át niijíp wut jĩ.

Jesús jeáboó ã púuh laab béjat

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Páant niij naóh péanit, jwĩ Maáh Jesús jeáboó át púuh laab béjep wut jĩ. Pánih púuh laáb juibínit, maáh waadná, Dios ã jéihyepmant bóo búwámant át chúudup wut jĩ.*

²⁰ Pánihna, Dios cáacwádih ã túi ubat pínah doonádih Jesús ã bohénitji nihat pehbóo naáwádih ĩt bejep wut jĩ. Pánih naóhñit, jwĩ Maáh queétdih ã teo wáacachah, ã wēpatjĩh cáacwā ĩ jéih chājca naáhdih ĩt chāj júutap wut jĩ.

* 16:15 Hch 1.8   * 16:19 Hch 1.9-11

Páant ĩ chãj jũtũchah, ã naáwát dih joinítboó, “Ĩ naáwát yoobóp dih caá ã jũmũp”, niijnít, Dios dih ĩt tũi jepahap wũt ĩĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wã daacát.

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Mar 2019 from source files dated 5 Mar 2019

34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2